

Jaarverslag 2018

Voorwoord

Met genoegen presenteren wij onze jaarstukken waarin wij ons beleid en onze werkzaamheden verantwoorden over het jaar 2018.

We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de landelijke "Richtlijnen Jaarverslaggeving" voor onderwijsinstellingen (model RJ660).

Deze jaarstukken vormen een evaluatie-instrument om te verantwoorden hoe de Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek (OBODB) heeft gefunctioneerd en welke resultaten daarbij zijn bereikt.

De resultaten geven aan of het strategisch beleid en de daarvan afgeleide doelen en plannen van de stichting geheel of gedeeltelijk zijn gerealiseerd.

Wij wensen u veel leesplezier en wij spreken de wens uit dat de jaarstukken informatief zijn en een duidelijk beeld geven van onze inspanningen en resultaten.

Noordwijk, 29 mei 2019

*Patrick Went
directeur-bestuurder*

Inhoudsopgave

Bestuursverslag 2018	2
Managementsamenvatting	3
1. Algemeen.....	4
2. Missie, visie en kernwaarden	7
3. Koers: OBO Ontwikkelt ->.....	8
4. Onderwijskundige ontwikkelingen	9
4.1 Stichtingsniveau	9
4.2 Schoolniveau	10
4.3 Passend Onderwijs	13
5. Financieel beleid	13
6. Personeelsbeleid	14
7. ICT-beleid, privacy en AVG.....	19
8. Investeringsbeleid.....	19
9. Huisvestingsbeleid	20
10. Treasuryverslag	21
11. Financiële positie	21
12. Resultaat 2018 ten opzichte van resultaat 2017.....	21
13. Resultaat 2018 ten opzichte van begroting 2018.....	22
14. Resultaatbestemming	22
15. Continuïteitsparagraaf	23
Jaarrekening 2018.....	36
16. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	36
17. Balans (na resultaatverdeling)	39
18. Staat van baten en lasten	40
19. Kasstroomoverzicht.....	41
20. Toelichting op de balans	42
21. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	47
22. Toelichting op de staat van baten en lasten.....	48
23. Voorstel bestemming resultaat 2018	54
24. Gebeurtenissen na balansdatum	54
25. Model E: Verbonden partijen	54
26. Model F: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	55
27. Bijlage G-1 Subsidies zonder verrekeningsclausule.....	57
28. Ondertekening.....	58
Gegevens over de rechtspersoon.....	58
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	Error! Bookmark not defined.

Professionals creëren
een respectvolle en
inspirerende leeromgeving

Stichting
Openbaar
BasisOnderwijs

Bestuursverslag 2018

Managementsamenvatting

Het jaar 2018 heeft in belangrijke mate in het teken gestaan van een substantiële tegemoetkoming van het Rijk aan de eisen van het PO-front om meer salaris voor leraren en extra middelen voor het verlichten van de werkdruk. In een nieuw afgesloten CAO hebben leraren met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 een structurele salarisverhoging gekregen van gemiddeld ongeveer 8,5%. Voor directieleden en onderwijsondersteunend personeel bedroeg de salarisverhoging 2,5%. Naast de salarisverhoging is in februari 2018 een werkdrukakkoord afgesloten tussen de minister en de sociale partners. Met ingang van het schooljaar 2018-2019 ontvangen scholen extra financiële middelen voor werkdruk verlagende maatregelen. De komende jaren zullen deze extra middelen worden uitgebreid.

Als gevolg van deze twee maatregelen vallen in 2018 de rijksbijdragen substantieel hoger uit dan we hadden begroot. Daar staan uiteraard ook hogere lasten tegenover. Uiteindelijk laat 2018, net als 2017 een hoog positief exploitatieresultaat zien. Dit komt deels door bovengenoemde maatregelen, maar ook door onderbesteding op diverse begrotingsposten als gevolg van een strakke begrotingsdiscipline. Daarnaast blijkt het afgelopen jaar wederom dat we met de personele planning volgens het FPE-model onvoldoende in staat zijn om te sturen op feitelijke loonkosten. Bij het FPE-model wordt aan scholen personeel toegekend in formatieplaatseenheden (FPE's) op basis van een gemiddelde personeelslast in plaats van op feitelijke loonkosten, waardoor de totale loonkostenontwikkeling minder goed voorspelbaar is. We hebben dan ook besloten vanaf het schooljaar 2020-2021 af te stappen van het FPE-model. Het jaar 2019 benutten we om schaduw te draaien met twee systemen om ongewenste herverdeel-effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Het grote positieve resultaat willen we zo snel mogelijk alsnog ten goede laten komen aan de scholen. In overleg met de betrokken geledingen wordt op dit moment gesproken over concrete voorstellen daartoe.

De ontwikkeling van het aantal leerlingen is voor komende jaren redelijk stabiel. De basispopulatie in de regio blijft de komende jaren min of meer gelijk, ondanks de sluiting per 1 augustus 2019 van de vestiging Rijnsburg van De Dubbelburg. Met een constant marktaandeel van rond de 20% stabiliseren wij rond de 3.000 leerlingen, waarmee we voldoende massa hebben voor een gezonde bedrijfsvoering.

Onzekere factor in deze blijft de ontwikkeling van onze school in het asielzoekerscentrum in Katwijk, De Verrekijker. Op deze school zitten overwegend kinderen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Door de versoepeling van het kinderpardon, waar mogelijk tot 80% van de kinderen voor in aanmerking komt, is de toekomst van deze vestiging onzeker. We zijn als organisatie goed in staat de eventuele gevolgen hiervan op te vangen.

Het oplopende lerarentekort is voor de komende jaren een belangrijk thema, waar we in 2018 al enigszins mee te maken hebben gekregen. In dit jaar heeft het zich nog vooral gemanifesteerd in een tekort aan (ziekte)vervangers. Binnen de structurele formaties hebben we het over het algemeen nog goed op kunnen lossen. Voor de toekomst voorzien we wel dat dit een steeds groter issue gaat worden. We zijn dan ook druk doende met het uitwerken van een pakket aan maatregelen dat zich enerzijds richt op binding van zittend personeel en anderzijds op de werving van nieuwe leerkrachten. Een actief stagebeleid maakt daar onderdeel van uit.

In kwalitatief opzicht hebben de stichting en de daaronder resulterende scholen zich in de lijn van ons koersdocument in 2018 verder ontwikkeld, met als belangrijkste thema's personalisering van leren en (hoog)begaafdheidsbeleid. We hebben een forse kwaliteitsimpuls gegeven aan ICT-onderwijs, door de aanschaf van 1.500 Chromebooks en de aanstelling en professionalisering van ICT-kartrekkers per school(locatie).

Alle scholen hebben in 2018 een voldoende tot goede basiskwaliteit.

Informatiebeveiligings- en privacybeleid (IBP) heeft in het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in 2018 vorm gekregen.

1. Algemeen

Organisatie

Dit bestuursverslag is onderdeel van het financiële jaarverslag 2018. De hierin opgenomen jaarrekening is opgesteld door OOG in samenwerking met de controller van onze organisatie. De jaarrekening 2018 is gecontroleerd door Horlings Accountants en hierbij is een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

De kernactiviteit van onze organisatie is het verzorgen van openbaar basisonderwijs in de gemeenten Teylingen, Katwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Lisse en Hillegom. De Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek is het bevoegd gezag met bestuursnummer 41362 van de volgende instellingen voor openbaar primair onderwijs:

brin	school
05YE	Het Bolwerk te Sassenheim (gemeente Teylingen) (2 locaties)
05ZF	De Tweemaster te Lisse (2 locaties)
06CA	De Dubbelburg te Rijnsburg en Valkenburg (gemeente Katwijk) (3 locaties)
06CA (1)	De Verrekijker te Katwijk (AZC-school)
09DT	De Witte School te Noordwijk
09ZQ	Daltonschool Klaverweide te Noordwijk
18FG	De Regenboog te Noordwijkerhout
18HR	Daltonschool Hillegom te Hillegom
20BW	De Krulder te Katwijk
22JR	De Jutter te Noordwijk
22LO	De Achtbaan te Voorhout (gemeente Teylingen) (3 locaties)

Eind 2018 is, op basis van een structureel teruglopend aantal leerlingen, besloten de vestiging Rijnsburg van De Dubbelburg per 1 augustus 2019 te sluiten.

Governance

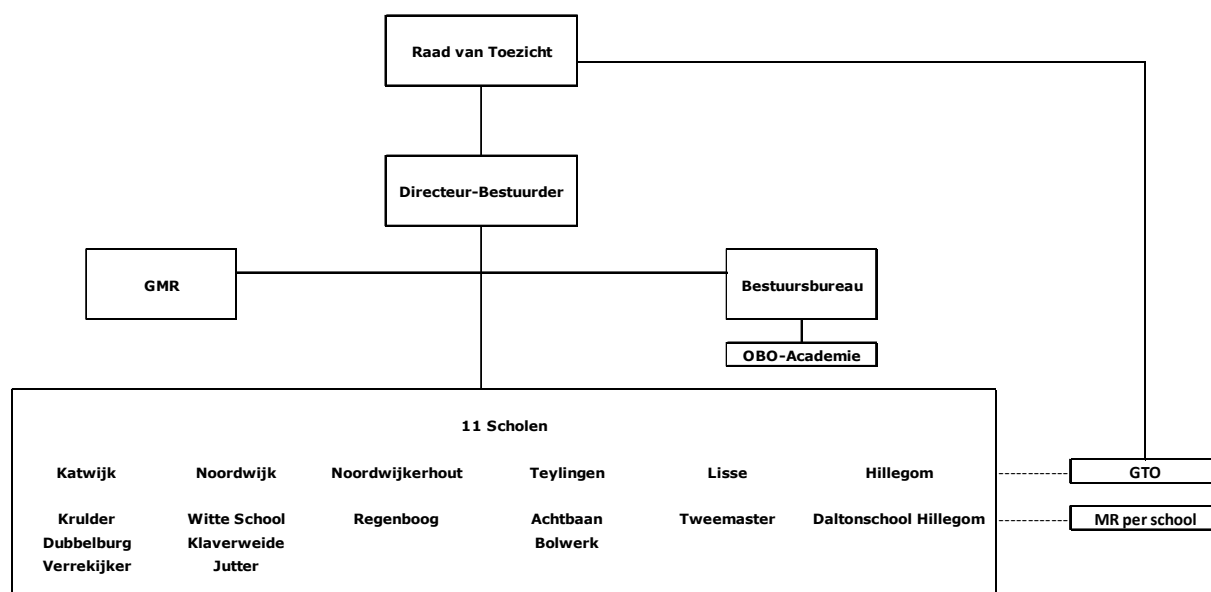
Onze organisatie is een stichting met als formele naam Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek, statutair gevestigd te Voorhout, zetelhoudend in Noordwijk. De stichting kent sinds 2011 het raad van toezicht model, volgens het two tier model, met één directeur-bestuurder en een raad van toezicht die uit vijf leden bestaat.

De stichting heeft de Code Goed Bestuur van de PO-Raad onderschreven. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de statuten, het reglement van de Raad van Toezicht, het reglement van het College van Bestuur en het managementstatuut.

Voor de medezeggenschap is op basis van de Wet Medezeggenschap Scholen een medezeggenschapsstatuut en een medezeggenschapsreglement vastgesteld.

Conform de statuten hebben de portefeuillehouders onderwijs van de zes gemeenten waar onze scholen zich bevinden nog enkele formele bevoegdheden, zoals het bewaken van het openbare karakter van onze scholen en de goedkeuring van de begroting en de jaarrekening. De wethouders van de aangesloten gemeenten vormen daartoe het Gemeentelijk Toezicht Orgaan (GTO). Vanaf 1 januari 2019 zijn de gemeenten Noordwijk en Noordwijkerhout gefuseerd. Vanaf dat moment hebben we nog met vijf gemeenten te maken.

Organogram

In 2018 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende leden:

- Dhr. Roland Grillis (voorzitter)
- Dhr. Alex Bakker (vice-voorzitter)
- Mw. Wytske van Ingen (lid)
- Mw. Eline Sistermans-Bergijk (lid)
- Dhr. Tim Verplancke (lid)

Per 1 april 2018 is mevrouw Sistermans-Bergijk afgetreden en per 1 oktober 2018 opgevolgd door de heer Ouko Beuving. De heer Beuving is conform de statuten door de oudergeleding van de GMR voorgedragen. Per 1 januari 2019 zijn de heren Bakker en Grillis afgetreden. De heer Bakker is vervangen door mevrouw Nancy van Abswoude-Bax. Door het vertrek van de heer Grillis is er op dit moment een vacature. Het voorzitterschap is overgenomen door de heer Ouko Beuving. In de continuïteitsparagraaf (hoofdstuk 15) is het jaarverslag van de Raad van Toezicht opgenomen.

De functie van directeur-bestuurder is heel 2018 uitgeoefend door dhr. Patrick Went

Horizontale verantwoording

Middels de verspreiding en publicatie op de website van ons jaarverslag verantwoordt de stichting zich naar ouders, gemeenten, medezeggenschapsorganen, medewerkers en belangstellenden over het gevoerde beleid en de besteding van de middelen.

Gedurende het jaar wordt periodiek door de directeur-bestuurder het gesprek over de actuele ontwikkelingen gevoerd met het directiebestuur, de GMR en de Raad van Toezicht op stichtingsniveau en door de schooldirecteuren met de schoolteams en medezeggenschapsraden op schoolniveau.

Klachten

OBODB beschikt over een klachtenregeling die gepubliceerd is op de website van de stichting. Op de sites van de scholen wordt hiernaar verwezen. Ook zijn op die sites de contactgegevens van de externe vertrouwenspersoon te vinden.

OBODB is voor klachten aangesloten bij de landelijke klachtencommissie Onderwijsgeschillen in Utrecht. De functie van externe vertrouwenspersoon is belegd bij de GGD Hollands Midden

In 2018 zijn de meeste bezwaren en klachten intern opgelost. Schooldirecties zijn er vrijwel altijd in geslaagd problemen op te lossen voordat het tot een feitelijke klacht kwam.

In één geval is het bevoegd gezag formeel aansprakelijk gesteld voor nalatigheid op één van de scholen. Deze aansprakelijkheid is door de juristen van onze aansprakelijkheidsverzekering

getoetst en aanvaard. De verzekering heeft met de betreffende ouders een financiële schikking getroffen.

OBODB beschikt over een klokkenluidersregeling die is gepubliceerd op de website.

Verbonden partijen

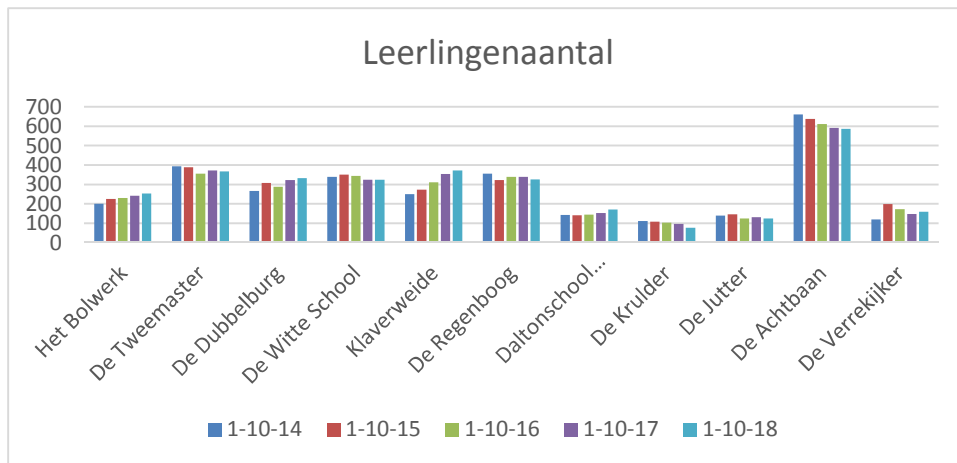
Aan de Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek zijn de volgende partijen verbonden:

- **Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek 28-12.**
Dit samenwerkingsverband passend onderwijs bestaat uit 11 schoolbesturen, die gezamenlijk het bestuur van deze stichting vormen. Patrick Went is heel 2018 voorzitter van het bestuur van het samenwerkingsverband geweest.
- **Beheerstichting Nassaupark.**
Deze beheerstichting is verantwoordelijk voor het beheer van de Brede School Nassaupark in Lisse waar onze basisschool De Tweemaster onderdeel van uitmaakt. Patrick Went is voorzitter van het bestuur van deze beheerstichting.
- **Beheerstichting Duyfrak.**
Deze beheerstichting is verantwoordelijk voor het beheer van de Brede School Duyfrak in Valkenburg waar de dependance van onze basisschool De Dubbelburg onderdeel van uitmaakt. Patrick Went is voorzitter van het bestuur van deze beheerstichting.
- **VVE Boechorst**
Deze VVE is verantwoordelijk voor het beheer van de Brede School Boechorst in Noordwijk waar onze basisschool Klaverweide onderdeel van uitmaakt. Patrick Went is lid van de VVE.

Ontwikkeling leerlingenaantal

De ontwikkeling van het aantal leerlingen over de afgelopen vijf jaar is als volgt.

Ontwikkeling leerlingenaantal					
	1-10-14	1-10-15	1-10-16	1-10-17	1-10-18
Het Bolwerk	201	225	230	241	253
De Tweemaster	393	389	355	372	367
De Dubbelburg	267	308	287	323	332
De Witte School	339	350	344	324	324
Klaverweide	250	273	310	354	371
De Regenboog	356	323	338	339	326
Daltonschool Hillegom	142	141	144	152	171
De Krulder	111	108	103	97	76
De Jutter	140	146	124	131	124
De Achtbaan	660	638	611	592	586
De Verrekijker	120	199	172	147	159
	=====	=====	=====	=====	=====
Totaal	2979	3100	3.018	3.072	3.089

Voor de komende jaren is de verwachting dat het aantal leerlingen zich min of meer zal stabiliseren rond de 3.000.

2. Missie, visie en kernwaarden

OBODB is een organisatie voor kwalitatief hoogwaardig basisonderwijs. Vanuit de gezamenlijk gedragen kernwaarden creëren professionals een respectvolle en inspirerende leeromgeving, waarin kinderen worden begeleid in hun ontwikkeling naar volwassenheid.

Als Stichting voor Openbaar Onderwijs werken wij vanuit de volgende kernwaarden:

Iedereen welkom

Onze scholen staan open voor alle kinderen. Er wordt geen onderscheid gemaakt op grond van levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.

Iedereen benoembaar

Onze scholen staan qua benoembaarheid open voor iedereen. Er wordt ook voor personeelsleden geen onderscheid gemaakt op grond van levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.

Wederzijds respect

Op onze scholen wordt rekening gehouden met en uitgegaan van wederzijds respect voor de levensovertuiging van leerlingen, ouders en personeel.

Waarden en normen

Op onze scholen wordt actief aandacht besteed aan diverse waarden en normen. Dit heeft betrekking op de levensbeschouwelijke, godsdienstige en maatschappelijke diversiteit.

Van en voor de samenleving

Onze scholen zijn van en voor de samenleving. Dit betekent dat ouders, leerlingen en personeelsleden actief worden betrokken bij besluitvorming.

Levensbeschouwing en godsdienst

Onze scholen bieden ruimte voor en gelegenheid tot het geven en volgen van levensbeschouwelijk vormingsonderwijs of godsdienstonderwijs.

Centraal in onze visie staat onze kernopdracht:

*OBODB stelt zich tot taak kinderen te begeleiden in hun ontwikkeling tot zelfstandige volwassenen die **aardig, vaardig en waardig** zijn voor zichzelf en voor hun omgeving.*

Hiermee komen de drie belangrijkste kernfuncties van het onderwijs voor de komende jaren tot uitdrukking, t.w. socialisering (aardig), kwalificering (vaardig) en persoonlijkheidsontwikkeling (waardig).

3. Koers: OBO Ontwikkelt ->

In 2016 is in een interactief proces in samenspraak met alle geledingen het koersdocument "OBO Ontwikkelt ->" opgesteld dat de komende jaren richting zal geven aan de voortdurende ontwikkeling van onze scholen.

Deze ontwikkeling laat zich de komende jaren karakteriseren door een viertal thema's:

Iedere dag een beetje beter (lerende organisatie)

Als lerende organisatie zijn we permanent in ontwikkeling. Niet alleen kinderen komen op school om te leren. Ook medewerkers werken continu aan hun persoonlijke ontwikkeling. Als organisatie werken we continu aan ons vermogen ons aan te passen aan veranderende eisen en wensen van de samenleving, zodat we in staat blijven eigentijds en maatschappelijk relevant onderwijs te geven. Hierbij speelt de ontwikkeling van ICT een cruciale rol.

De komende jaren werken we in ieder geval aan de volgende ontwikkelingen binnen dit thema:

- permanente kwaliteitsontwikkeling;
- met en van elkaar leren via de OBO-academie;
- ontwikkelen persoonlijk leiderschap;
- herbezinning op het curriculum;
- verdere ontwikkeling van ICT-toepassingen;
- ontwikkelen van het adaptief vermogen van de organisatie.

De wereld begint op school (actief wereldburgerschap)

We begeleiden kinderen in hun ontwikkeling tot zelfbewuste, actieve en mondige burgers die hun eigen keuzes durven maken en die zelf hun eigen verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen in een mondialiserende samenleving. Hierbij vormt de integratie van nieuwkomers in onze samenleving een belangrijk thema.

De komende jaren werken we in ieder geval aan de volgende ontwikkelingen binnen dit thema:

- actief burgerschap;
- omgevingsbewustzijn (inclusief duurzaamheid);
- Engels door de hele school;
- mondialisering;
- NT2 en integratie nieuwkomers.

Samen kom je verder (verbinding)

Bij de uitvoering van onze kernopdracht zoeken we de verbinding met onze natuurlijke partners. Enerzijds zijn dat de ouders met wie we als educatief partners samen werken aan de ontwikkeling van hun kinderen. Anderzijds zijn het andere kindgerichte instellingen die zich als (keten)partner mede richten op de begeleiding en ondersteuning van de jeugd, zoals het samenwerkingsverband passend onderwijs, de voorschoolse voorzieningen, het voortgezet onderwijs en de jeugdzorginstellingen.

De komende jaren werken we in ieder geval aan de volgende ontwikkelingen binnen dit thema:

- intensivering van de onderlinge samenwerking gericht op synergie;
- educatief partnerschap met ouders;
- samenwerking binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs;
- samenwerking met voorschoolse voorzieningen (IKC-vorming);
- samenwerking met voortgezet onderwijs;
- samenwerking met andere kindgerichte instellingen (CJG, JGT, jeugdzorg, etc);
- samenwerking met de vijf gemeenten (Noordwijk, Katwijk, Hillegom, Lisse en Teylingen)

Vandaag maak jij het verschil (diversiteit)

Diversiteit is een belangrijk kenmerk van onze organisatie. Of het nu gaat om de schoolprofielen, onderwijsconcepten, het lesprogramma, de pedagogisch-didactische aanpak in het kader van passend onderwijs of de achtergrond van kinderen en medewerkers; pluriformiteit zit ons in de genen en dat beschouwen we als een groot goed.

De komende jaren werken we in ieder geval aan de volgende ontwikkelingen binnen dit thema:

- onze openbare identiteit;
- passend onderwijs;
- talentonderwijs;
- gepersonaliseerd leren met inzet van ICT;
- diversiteit in onderwijsconcepten en schoolprofielen.

Jaarlijks wordt op basis van onze koersnotitie een jaarplan gemaakt op stichtingsniveau. Daarnaast maakt iedere school een eigen jaarplan dat aansluit bij de stichtingskoers enerzijds en het ontwikkelingsstadium van de school anderzijds. Middels managementgesprekken en –rapportages wordt de voortgang gemonitord en bewaakt.

4. Onderwijskundige ontwikkelingen

4.1 Stichtingsniveau

In 2018 heeft op stichtingsniveau het accent gelegen op de volgende onderwerpen:

Personalisering

Personalisering van leren is een thema dat centraal staat in onze organisatie. We proberen daarbij maximaal aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van kinderen. Daarbij kunnen moderne ICT-toepassingen dienstbaar zijn. In 2018 hebben we een stevige impuls gegeven aan ICT-ontwikkeling, door de aanschaf van 1.500 Chromebooks die we over onze scholen hebben verdeeld. Daarnaast is om de onderwijskundige toepassing van ICT te versterken per school een “kartrekker” aangesteld. Deze kartrekkers volgen een intensief trainingsprogramma, gericht op de ondersteuning van schoolteams bij de onderwijskundige implementatie van ICT-toepassingen. Vanuit de prestatiebox is geïnvesteerd in Chromebooks, professionalisering van de kartrekkers en hebben alle scholen een extra schooltijd formatie gekregen om de “kartrekkers” te faciliteren.

Hoogbegaafden-onderwijs

Binnen al onze scholen wordt gewerkt met een uniform observatie-instrument voor hoogbegaafdheid, waarmee we hoogbegaafdheid in een vroegtijdig stadium willen signaleren. Daarnaast werken al onze scholen aan het realiseren van een aanbod voor hoogbegaafden binnen de basisondersteuning. Alle scholen werken sinds 2018 planmatig aan het realiseren van hoogbegaafdheidsbeleid. Vanuit de middelen van de prestatiebox hebben we voor drie dagen per week een consulent hoogbegaafdheid aangesteld die alle scholen ondersteunt bij het ontwikkelen van beleid.

OBO-Academie

Belangrijke pijler onder onze ontwikkeling is de OBO-academie die een breed vraag-gestuurd aanbod heeft aan professionaliseringsactiviteiten. Naast scholingsactiviteiten op verschillende niveaus, variërend van e-learning tot een masteropleiding, biedt de academie ook een ondersteuningstraject voor startende leerkrachten en een breed aanbod aan coachingsactiviteiten in het kader van duurzame inzetbaarheid. Jaarlijks wordt een aanzienlijk gedeelte van de prestatiebox aangewend om de academie te laten functioneren.

Kwaliteitsbeleid

Binnen onze stichting werken we met een cyclisch systeem van kwaliteitsbeleid; de WMK-PO (Werken Met Kwaliteitskaarten – Primair Onderwijs). Aan de hand van de kwaliteitskaarten wordt door onze scholen permanent gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Scholen leggen dit vast in een jaarplan. In één van de eerste weken van het schooljaar bespreekt de directeur-bestuurder de jaarplannen met de directeurs van de scholen. In oktober/november en april/mei vinden managementgesprekken plaats over de voortgang. Ten aanzien van de opbrengsten maken de scholen twee keer per jaar een zelfanalyse op basis van de middendoetsen en de eindtoetsen. Deze zelfanalyses worden met de manager HR en Onderwijskwaliteit besproken.

Onderwijsinspectie

In 2017 heeft de onderwijsinspectie het bestuur als onderwijskundige organisatie onder de loep genomen. Dit onderzoek paste in een pilot van de inspectie om deze werkwijze te onderzoeken. Inmiddels is deze werkwijze officieel vastgesteld voor het inspectietoezicht. De inspectie oordeelt over het kwaliteitsbeleid van het bestuur en vraagt het bestuur om een oordeel te geven over haar scholen. Bij deze scholen controleert de inspectie via een verificatieonderzoek of het bestuur een juist beeld heeft van de kwaliteit en het kwaliteitsbeleid op de scholen.

We zijn trots op het resultaat waarin de inspectie tevreden is over het bestuursbeleid en in 2017 het oordeel “goed” uitdeelde over de kwaliteitscultuur binnen onze stichting. In 2018 hebben er geen inspectiebezoeken plaatsgevonden. Al onze scholen hebben een voldoende tot goede onderwijskwaliteit.

4.2 Schoolniveau

In deze paragraaf geven we een korte samenvatting van de belangrijkste ontwikkeling in 2018 op schoolniveau.

05YE Het Bolwerk

De school is verder gegaan met het Dalton traject en de zorgstructuur is verder aangescherpt. Er is met het invoeren van Kleuterplein, Lijn 3 en Staal een doorgaande lijn aangebracht op taalgebied. Op het gebied van hoogbegaafdheid en gepersonaliseerd leren zijn er flinke stappen gemaakt. Er is nog steeds uitzicht op een mogelijke andere, enkele locatie in de toekomst. De ontwikkelingen zijn sterk afhankelijk van de gemeentepolitiek en de keuzes die met betrekking tot nieuwbouw gemaakt gaan worden.

05ZF De Tweemaster

De Tweemaster heeft te maken veel nieuwe collega's en heeft zich in het begin van het nieuwe schooljaar geconcentreerd om deze collega's onderdeel te laten worden van het team en de organisatie. Verder werkt de Tweemaster heel hard toe naar de toekomstige daltonvisitatie door de Nederlandse Dalton Vereniging. Het dalton ontwikkelplan en daltonboek hebben nog meer vorm gekregen en intern wordt er hard gewerkt om zowel theorie als praktijk aan elkaar te verbinden. Collega's staan open voor ontwikkelingen en schrijven zich regelmatig in voor cursussen vanuit de OBODB academie. De school heeft ondertussen ook een eerste aanzet opgesteld (leerlijn) rondom talentontwikkeling en wordt de zorgstructuur steeds systematischer en structureel ingezet door collega's zowel intern als extern.

Ook heeft de school het vignet van de veilige school bij School Op Seef binnengehaald. Dit was ook een vooraf gesteld doel binnen ons jaarplan. Als laatste is de samenwerking van teamleden tussen beide locaties nog steviger neergezet en werken, zowel intern begeleider, (adjunct-) directeur, groepsleerkrachten, administratie, als conciërge met veel plezier op de beide locaties.

06CA De Dubbelburg

De certificering als Kanjerschool was door het niet tijdig volgen van herscholing helaas verlopen. Door het volgen van drie studiedagen zijn nu gelukkig alle leerkrachten weer gecertificeerd en worden weer wekelijks de Kanjerlessen in alle groepen aangeboden. Ook zijn alle materialen voor deze Kanjerlessen vernieuwd. Daarnaast is er verder gegaan met het didactisch concept Expliciete Directe Instructie en met name de koppeling naar het vak begrijpend lezen heeft de nodige aandacht gekregen.

In dit schooljaar is het besluit genomen om de vestiging in Rijnsburg per 1 augustus 2019 te sluiten. Door het steeds verder teruglopende leerlingaantal was het vanuit onderwijskundig oogpunt (drie leerjaren in één groep) niet langer mogelijk de onderwijskwaliteit te waarborgen. De stichting is verheugd dat de ouders van 30 kinderen – de helft van het resterende leerlingaantal in Rijnsburg – er voor heeft gekozen hun kinderen na de zomervakantie te laten overstappen naar de vestigingen in Valkenburg.

In schril contrast tot de terugloop van het leerlingaantal in Rijnsburg staat de explosieve groei van het leerlingaantal in Valkenburg en dan met name in de wijk 't Duyfrak. Hierdoor moet in het nieuwe schooljaar gestart worden met 12 groepen, waardoor er een lokaal meer nodig is dan er nu beschikbaar zijn. In de loop van het schooljaar moet er zelfs nog een dertiende groep gestart worden. Op dit moment zijn er gesprekken gaande met de gemeente Katwijk voor het realiseren van extra lokalen.

06CA02 De Verrekijker

Op obs de Verrekijker wordt les gegeven aan kinderen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Ieder jaar komt de school wel weer voor verrassingen te staan door beleid vanuit het Rijk en/of het COA. Zo werden we in de laatste week van de zomervakantie verrast met de aanmelding van 30 kinderen uit het azc in Goes. De complete schoolorganisatie moest hierdoor in een paar dagen volledig aangepast worden waarbij een groot beroep werd gedaan op de flexibiliteit van leerkrachten en hun vakmanschap om de onrust in de school te reguleren.

De kinderen van de Verrekijker hebben hun eigen onderwijsbehoeften waarbij het nodig is andere accenten te leggen in vergelijking met de overige scholen in ons bestuur. Zaken die hierbij centraal staan zijn taalontwikkeling en gedrag.

Ten aanzien van taalontwikkeling is het van belang dat woorden in een samenhangende context worden aangeleerd. Kinderen dienen ook ruimschoots de gelegenheid te krijgen deze woorden toe

te passen in de juiste context. In 2018 heeft een verdere uitbouw plaatsgevonden van het projectmatig werken. Alle leerstof wordt aangeboden in projectvorm waardoor woorden meer betekenis krijgen en beter ingeslepen raken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de methode Alles in één die o.a. door impuls gelden is gefinancierd. Het NT2 aanbod maakt echter geen deel uit van deze methode. Door het team is hiervoor in 2018 een cursus gevolgd waardoor de NT2 principes ingebed zijn in het onderwijsaanbod van de gebruikte methode. In deze ontwikkeling werd duidelijk dat het leren verder gepersonaliseerd moest worden. Leeftijden van kinderen waren geen maatstaf voor het taalniveau van kinderen. Vanaf groep 4 wordt nu 17 uur per week groepsdoorbrekend gewerkt waarbij kinderen op 5 niveaus worden ingedeeld. Gebleken is dat de kinderen van de Verrekijker deze wisselingen van lokaal, leerkracht, klasgenoten goed aankunnen en dat zij meer succeservaring hebben dan voorheen. Door de inzet van chromebooks, aangeschaft vanuit de impuls gelden, kan ook meer ingespeeld worden op de niveauverschillen van kinderen.

De huidige manier van werken biedt ook veel perspectief voor de toekomst. Vanuit een strak klassikaal model is er een ontwikkeling gaande waarbij veel meer ruimte komt voor onderwijs dat meer afgestemd is op de individuele behoefte van de kinderen.

Ten aanzien van gedrag geldt dat we in 2018 veel aandacht besteed hebben aan kennisvergroting op het gebied van executieve functies. Kinderen op de Verrekijker zijn door hun achtergrond, woonsituatie en de onzekere toekomst sneller geprikkeld en afgeleid. De teamcursus executieve functie heeft er voor gezorgd dat in de benadering van de kinderen, maar ook in de inrichting van de school en het lokaal voorzieningen zijn getroffen die een positieve invloed hebben op het gedrag van kinderen.

09DT De Witte School

Teamleden van De Witte School werkten hard aan hun eigen professionalisering. Twee teamleden hebben de opleiding voor taal-leescoördinator succesvol afgerond. Een van de teamleden is doorgestroomd naar het tweede jaar van de Masteropleiding voor gedragspecialist. Een van de teamleden is gestart met de schoolleidersopleiding. Het team heeft onder begeleiding van Bureau Inzicht gewerkt aan het versterken van communicatieve vaardigheden en een cultuur gecreëerd waarbinnen feedback geven en ontvangen vanzelfsprekend is. De kleuterbouw heeft een nulmeting laten verrichten door een specialist jonge kind en werkt planmatig aan een aantal verbeterpunten, waaronder het inrichten van rijke hoeken met een beredeneerd aanbod. Werkgroepen gaven sturing aan het borgen van structureel coöperatief leren, een structureel aanbod NT2, een doorgaande lijn in het plusaanbod en het verbeteren van een doorgaande lijn voor begrijpend lezen.

09ZQ Daltonschool Klaverweide

De begeleiding voor meer- en hoogbegaafde leerlingen heeft een ontwikkeling doorgemaakt. De studiedag en administratieve dagen zijn hiervoor zeer inspirerend geweest en inmiddels is de werkgroep meer- en hoogbegaafdheid in volle gang. Zij weten het hele team mee te nemen en te inspireren. Wekelijks gaan veel leerlingen van de school naar juf Jana om daar aan de slag te gaan met Levelwerk en andere projecten. In de klas kunnen zij hier gedurende de week verder mee aan de slag.

In 2018 is de muziekwerkgroep heel actief geweest met het implementeren van de muziekmethode 123Zing en de samenwerking met externe partijen, zoals Herma van Piekeren. Naast scholingsbijeenkomsten voor het hele team zijn er ook individuele leerkrachten gitaarlessen gaan volgen. Hiermee heeft het muziekonderwijs op Klaverweide een enorme impuls gekregen. Er wordt weer enthousiast muziekles gegeven!

Naast de studiedagen en muziekcursussen volgen dit schooljaar onze collega's uiteraard nog meer scholing. Zo rondt een leerkracht de Daltoncursus volgend jaar af, is er e-learning voor hoogbegaafdheid gevolgd en meldcode bijscholing. Ook volgt de directeur de auditopleiding en zijn leerkrachten enthousiast bezig geweest met bijscholing Snappet, bijscholing ICT, BHV en opfriscursus dyslexieprotocol.

We zijn sinds schooljaar 2018 gestart met het werken op Chromebooks in de groepen 3 en 6 tot en met 8. De leerlingen zijn inmiddels gewend en geven aan er heel blij mee te zijn. Ook de leerkrachten zijn tevreden.

18FG De Regenboog

Ondanks een roerig jaar met twee verschillende interim directeuren is de school er toch in geslaagd om een aantal onderwijskundige veranderingen in te zetten en oudere ontwikkelingen goed te borgen.

Het taalplan is in 2018 stevig verankerd in het onderwijs en neemt een belangrijke plaats in. Taal en wereldoriëntatie zijn nauw verbonden.

Wereldoriëntatie is het hart van het Jenaplanonderwijs en is ook in 2018 verder ontwikkeld. De school heeft een nieuwe digitale muziekmethode aangeschaft en het team heeft scholing gekregen.

Voor hoogbegaafdheid is beleid geschreven en in de komende 2 jaar wordt dit praktisch uitgewerkt, uitgeprobeerd en vervolgens geborgd. Er wordt gebruik gemaakt van een digitaal handelingsprotocol (DHH-PO)

De Vliegende brigade is ingezet om NT2-kinderen (groep 3-8) verder te ondersteunen in de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Dit traject wordt standaard ingezet voor kinderen, die afkomstig zijn uit de taalklas of het AZC.

18HR Daltonschool Hillegom

Daltonschool Hillegom werkt aan een aantal speerpunten die in het vorige schooljaar reeds in gang zijn gezet. Hierbij is het werken in leerteams die zijn geënt op de schooldoelen een belangrijk aspect. Er wordt inhoudelijk met elkaar nagedacht en vormgegeven aan de doelen die de school wil behalen. Hierbij is het team meer zelfsturend.

Er zijn leerteams op de volgende gebieden:

- * PBS (Positive Behaviour Support)

Er is binnen de school een heel rustig klimaat wat grotendeels met het PBS-traject te maken heeft. Leerkrachten zijn eenduidig in hun verwachtingen naar de leerlingen. Dit brengt duidelijke kaders en rust met zich mee.

- * Dalton

Op het gebied van Dalton maakt de school zich op voor de visitatie in het najaar van 2019. De rode draad is goed te vinden in de school en Dalton blijft zich ontwikkelen.

- * Taal

Dit schooljaar is Daltonschool Hillegom gestart met een nieuwe methode aanvankelijk leren lezen in groep 3 en daarnaast voor de groepen 4 t/m 8 een nieuwe taal- en spellingsmethode. Deze methodes zijn een stuk intensiever voor leerkrachten en leerlingen en voldoen aan de huidige moderne wijzen van het taalonderwijs.

- * ICT

Een nieuwe leerkracht is aangetrokken die tevens ICT-coördinator is. Hierdoor is de implementatie van de chromebooks door de hele school heen ook erg soepel verlopen. In de creatieve circuits is ruimte geschapen voor het onderdeel programmeren. De komende periode gaat het leerteam ICT zich meer verdiepen in 21st century skills op het gebied van ICT, zodat daar het team meer in meegenomen kan worden.

- * leerling-begeleiding

De leerlingbegeleiding/-zorg is steeds beter afgestemd. Er lopen duidelijke interne lijnen. Leerkrachten werken sinds dit jaar allemaal volgens het EDI-model m.b.t. het didactisch handelen in de groepen. Een volgende stap is om met elkaar meer inzicht te krijgen in de leerlijnen/-doelen die de kinderen moeten behalen, zodat het onderwijsaanbod nog beter afgestemd kan worden hierop. Er is een leerkracht aangesteld voor het werken met hb-leerlingen en het opbouwen van beleid hierin.

Naast dit alles is de school groeiend. We zijn dit schooljaar met 8 groepen gestart en eindigen dit schooljaar tot nu toe met het leerlingaantal van 194 leerlingen. Dat brengt ook met zich mee dat er nagedacht moet gaan worden over verdere groei en het opvangen van de leerlingen.

20BW De Krulder

Op Obs de Krulder hebben zich in 2018 enkele personele wisselingen voltrokken. Zo is er per 1 januari een nieuwe directeur begonnen en zijn er diverse mutaties geweest onder de groepsleerkrachten. Ook is halverwege het jaar een wisseling van intern begeleider geweest. De school heeft hard gewerkt aan het bouwen van het nieuwe team. Er is sprake van een positieve sfeer en een deskundig gemotiveerd team. Het team gaat voor verhoging van de resultaten vanuit de passie voor de leerling.

Na enige vertraging in het proces aan de kant van de gemeente Katwijk is de planvorming voor de ontwikkeling van het IKC Katwijk met SBO-school De Windvang, KOK Kinderopvang en Cardea Jeugdzorg in een volgende fase gekomen. De voorbereiding van de vervangende nieuwbouw voor het IKC is in volle gang. De inhoudelijke samenwerking met de partners is weer opgepakt en de basis is gelegd voor de toekomstige samenwerking.

22JR De Jutter

De Jutter werkt aan goed onderwijs voor alle kinderen op school waarbij handelingsgericht werken een van de uitgangspunten is, naast het vormgeven van passend onderwijs. In schooljaar 2018-2019 ontwikkelt de school van de separate setting voor hoogbegaafde kinderen naar onderwijs dat passend is voor alle kinderen, waarbij de opgebouwde expertise op het gebied van kinderen die

meer kunnen behouden blijft. De Jutter wil nadrukkelijk een buurtschool zijn, waar plek is voor alle kinderen uit het directie voedingsgebied van de school. Binnen de school kan veel aanbod gepersonaliseerd worden door o.a. het gebruik van ICT en het compacten en verrijken van methodes. Ook biedt IPC veel mogelijkheden voor verdieping, verbreding en samenwerken door leerlingen.

22LO De Achtbaan

In 2018 zijn diverse thema's aan de orde geweest binnen de Achtbaan. Het onderbrengen van groepsplannen in het administratiesysteem Parnassys zorgt ervoor dat alle gegevens van leerlingen snel inzichtelijk zijn en dat de ontwikkeling van kinderen hierdoor nauwgezet gevolgd kan worden. Het team heeft diverse cursussen met elkaar gedaan op studiedagen. Ook is er scholing geweest op het geven van feedback aan elkaar. Dit om de collegiale consultatie optimaler te laten verlopen.

Centraal stond echter de masterclass Dalton en eigenaarschap. Het hele team heeft deze opleiding die veelal in de avonden werd verzorgd met elkaar gevolgd en met succes afgesloten. Na de theoretische afronding in het eerste half jaar is in het tweede half jaar het eigenaarschap handen en voeten gegeven. De ontwikkeling die leerkrachten door hebben gemaakt is hierdoor duidelijk te zien. Er wordt volop gewerkt met datamuren waarop doelstellingen en succescriteria helder zijn geformuleerd en die de basis vormen van het evalueren en reflecteren met kinderen. Dit evalueren en reflecteren in de vorm van kind- en coachgesprekken zorgt er weer voor dat leerkracht en leerling samen verder het leerprogramma van het kind kunnen uitstippelen. Een belangrijk instrument hierbij is het portfolio. In dit portfolio beschrijven de kinderen zichzelf- leveren ze evaluaties - geven ze aan waar ze mee bezig zijn en wat zij nog willen leren- laten zij zien waar ze trots op zijn en worden resultaten en rapporten verzameld. Door de beschikkingstelling van impuls gelden konden we in de school deze portfolio's en professionele uitstraling geven. Vanuit het eigenaarschap kan hierdoor het gepersonaliseerd leren gestalte krijgen. Belangrijk hierbij is de inzet van digitale middelen. Ook vanuit de impuls gelden is een groot aantal chromebooks aangeschaft die er toe bijdragen dat op het fundament van eigenaarschap het gepersonaliseerd leren verder gestalte heeft gekregen binnen de Achtbaan.

4.3 Passend Onderwijs

De wet Passend Onderwijs is 1 augustus 2014 ingegaan en de scholen hebben daarmee de zorgplicht. Dat betekent dat scholen ervoor verantwoordelijk zijn om elk kind een passende onderwijsplek te bieden. Scholen werken daarvoor samen in regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs van reguliere en speciale schoolbesturen (cluster 3 en 4). Binnen het samenwerkingsverband 28-12 is een ondersteuningsplan opgesteld waarin alle samenhangende voorzieningen voor ondersteuning zijn beschreven. Voor basisscholen is daarin de basisondersteuning vastgelegd. Om dit te realiseren ontvangen basisscholen vanuit het samenwerkingsverband een bedrag van € 75,- per leerling, dat aan de formatieve middelen van de school wordt toegevoegd voor de bekostiging van de interne begeleiding. Als kinderen extra zorg nodig hebben, kan hiervoor ondersteuning vanuit een zorgteam worden gevraagd en een arrangement worden afgesproken. Dit arrangement wordt niet in een budget uitbetaald aan de scholen, maar is een ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband in uren.

Naast de middelen voor basisondersteuning ontvangt het bestuur een extra bedrag van € 65,- per leerling voor extra ondersteuningsarrangementen die binnen de basisondersteuning vormgegeven kunnen worden. Scholen maken een bestedingsplan en kiezen daarbij tussen inzet van eigen personeel of externe inhuur. Na ieder schooljaar wordt verantwoording afgelegd aan het Samenwerkingsverband over de inzet van deze delen.

5. Financieel beleid

Een belangrijke randvoorwaarde voor in te zetten beleid is dat de financiële positie van de stichting OBODB gezond is en blijft. Hierbij is het belangrijkste uitgangspunt: "geld volgt beleid". Hiermee worden de middelen optimaal ingezet om de doelstellingen te realiseren. Het principe van een sluitende exploitatiebegroting per school kan hierbij worden losgelaten mits dit ertoe leidt dat de ingezette middelen bijdragen aan het realiseren van de doelen en de organisatie dit tekort kan opvangen binnen de gestelde kaders.

Jaarlijks wordt een meerjarenexploitatie- en investeringsprognose inclusief geprognosticeerde balansen opgesteld. Hierin worden de geprognosticeerde resultaten gerelateerd aan de opgebouwde reserves, de liquiditeitspositie en de solvabiliteit.

Zowel in 2017 als in 2018 hebben we het boekjaar afgesloten met een groot positief exploitatie-resultaat. Al twee jaar blijkt dit voornamelijk te zitten in de lastige voorspelbaarheid van met name de personeelskosten die ongeveer 80% van onze jaaromzet uitmaken. Dit heeft in belangrijke mate te maken met ontwikkelingen in de rijksbekostiging (indexering, nabetalingen, cao-aanpassingen, nieuw beleid). Veelal worden deze middelen pas gedurende het jaar bekend en is het lastig deze middelen dan nog in te zetten. Er heerst een goede begrotingsdiscipline die tot gevolg heeft dat het overschot wordt vergroot. Voor toekomstige jaren wordt daarom overwogen om daarop te anticiperen door in de begroting al meer middelen beschikbaar te stellen. Ter ondersteuning van het begrotingsproces, wordt voor de personele planning vanaf het schooljaar 2020-2021 een ander planningsinstrument ingezet, waardoor we meer aansluiting vinden bij de feitelijke loonkostenontwikkeling. Het nieuwe instrument is niet meer op basis van fpe's, maar op basis van feitelijke loonkosten.

Voor het schooljaar 2019-2020 gaan we schaduwdraaien met beide instrumenten om te bekijken waar we tegenaan lopen qua herverdeel-effecten en hoe we daar oplossingen voor kunnen bedenken. De stichting verwacht dat het nieuwe instrument zal bijdragen aan de tijdige inzet van financiële middelen voor het onderwijs.

6. Personeelsbeleid

CAO-ontwikkelingen

In 2018 hebben de onderhandelingspartners een nieuwe CAO afgesloten met een looptijd tot 1 maart 2019. Door deze CAO zijn de leraren er gemiddeld 8,5% in salaris op vooruitgegaan. De directieleden en het onderwijsondersteunend personeel kregen 2,5% salarisverhoging.

Met deze CAO is in belangrijke mate tegemoet gekomen aan de roep om verbetering van de arbeidspositie van leraren in het basisonderwijs.

Verder zijn in de CAO afspraken gemaakt over de rol van het onderwijzend personeel bij de totstandkoming van een werkverdelingsplan. De tweede helft van 2018 heeft in belangrijke mate in het teken gestaan van het implementeren van de consequenties van de nieuwe CAO.

Inzet middelen werkdrukvermindering

In februari 2018 is door de minister met de sociale partners een werkdrukakkoord afgesloten. Als gevolg hiervan is in 2018 extra geld beschikbaar gekomen voor werkdruk verlichtende maatregelen. Deze extra middelen zijn met ingang van het schooljaar 2018-2019 voor meer dan 90% binnen onze organisatie ingezet voor extra personeel als onderwijsassistenten, administratieve krachten en conciërges. De andere 10% is ingezet voor materiële zaken in het kader van werkdrukvermindering. De scholen ervaren daadwerkelijk een positief effect van de inzet van deze middelen. Recent is door de minister bekend gemaakt dat de middelen voor werkdrukvermindering met ingang van 1 augustus 2019 worden uitgebreid.

Inzet middelen prestatiebox

In het kader van de regeling prestatiebox ontvangen schoolbesturen extra middelen voor het realiseren van de ambities die de PO-Raad en het ministerie van OCW met elkaar zijn overeengekomen in het Bestuursakkoord 2014.

Voor de besteding van deze middelen wordt ingezet op het realiseren van ambities op de volgende beleidsterreinen:

- Cultuureducatie
- Personalisering van leren met inzet van moderne ICT-toepassingen
- Professionalisering
- Hoogbegaafdheid
- Kwaliteitsbeleid

In onderstaande tabel is aangegeven welke meerjarenafspraken we hebben gemaakt over de inzet van de middelen uit de prestatiebox.

	2018	2019	2020	2021
Inkomsten	590.013	590.718	587.843	586.725
Af: cultuureducatie scholen	-46.648	-46.704	-46.479	-46.389
	543.365	544.014	541.364	540.336
Besteding:				
OBO Academie	108.785	108.785	108.785	108.785
Coaching	20.000	20.000	20.000	20.000
Schoolleidersopleiding	26.000	26.000	26.000	26.000
Consulent hoogbegaafdheid	50.000	50.000	50.000	50.000
Uitroosten specialisten	105.000	105.000	105.000	105.000
Afschrijving Chromebooks	83.900	83.900	83.900	83.900
Beleidsruimte/knelpunten	149.680	150.329	147.679	146.651
Totaal bestedingen	543.365	544.014	541.364	540.336

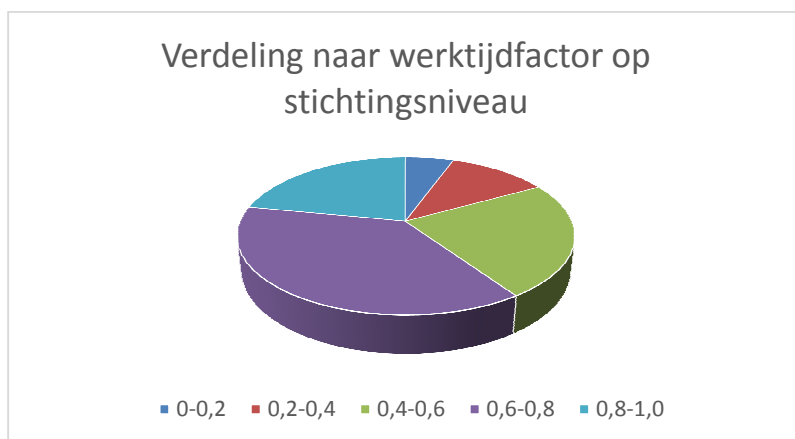
Over de inzet van de genoemde beleidsruimte is in overleg met het directeurenberaad in april 2019 het besluit genomen extra te investeren in Chromebooks en de scholen nog een stukje extra formatie beschikbaar te stellen voor het uitroosten van specialisten, zodat het in het schooljaar 2019-2020 geëffectueerd kan worden. Hiermee is nagenoeg de gehele beleidsruimte per 1 augustus 2019 ingezet.

Personeelssamenstelling

In onderstaande tabellen geven we inzicht in de samenstelling van ons personeelsbestand op peildatum 31 december 2018, naar deeltijdfactor, leeftijdscategorie, functiegroep en geslacht.

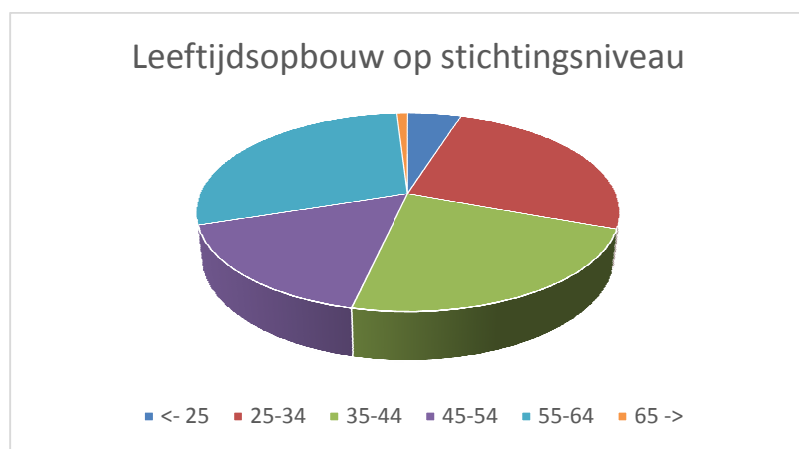
Personeelssterkte per deeltijdcategorie							
	0-0,2	0,2-0,4	0,4-0,6	0,6-0,8	0,8-1,0	1	Totaal
Het Bolwerk	1	4	5	5	6	5	26
De Tweemaster	1	1	3	11	4	10	30
De Dubbelburg	2	5	1	10	10	5	33
De Witte School	3	1	6	11	5	5	31
Klaverweide	1	1	5	8	4	10	29
De Regenboog	0	1	9	5	5	8	28
Daltonschool Hillegom	0	6	1	6	3	2	18
De Krulder	1	2	0	1	1	4	9
De Jutter	2	2	3	7	2	1	17
De Achtbaan	1	2	14	12	7	13	49
De Verrekijker	1	2	6	6	1	9	25
Bovenschools*	0	0	3	7	4	1	15
TOTAAL	13	27	56	89	52	73	310
Percentage	4%	9%	18%	29%	17%	24%	100%

* Inclusief bureaubezetting en vervangingspool

Uit bovenstaande tabel blijkt dat ruim driekwart van ons personeelsbestand uit parttimers bestaat. De gemiddelde werktijdfactor binnen onze organisatie is 0,7 fte. In het kader van het oplopende lerarentekort zetten wij in op uitbreiding van parttime aanstellingen waar mogelijk en wenselijk.

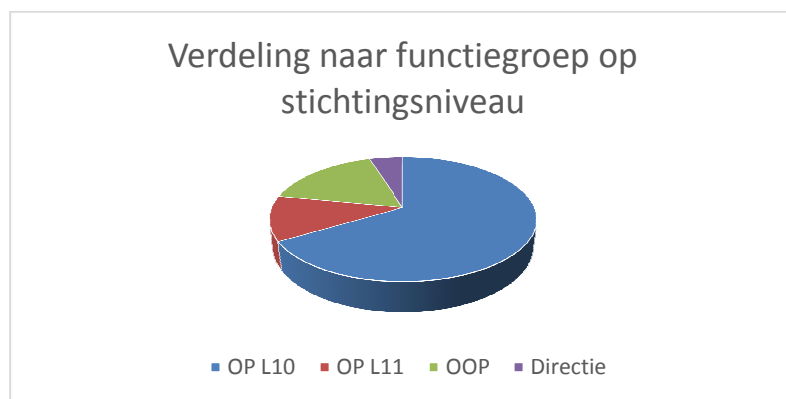
Personeelssterkte per leeftijdscategorie							
	<- 25	25-34	35-44	45-54	55-64	65->	Totaal
Het Bolwerk	1	9	4	3	9	0	26
De Tweemaster	2	7	7	7	7	0	30
De Dubbelburg	2	8	5	3	15	0	33
De Witte School	1	5	14	3	8	0	31
Klaverweide	2	12	3	5	7	0	29
De Regenboog	1	4	4	10	9	0	28
Daltonschool Hillegom	1	7	3	3	4	0	18
De Krulder	2	3	3	0	1	0	9
De Jutter	0	4	4	4	5	0	17
De Achtbaan	1	7	18	9	13	1	49
De Verrekijker	0	13	4	1	6	1	25
Bovenschools*	2	1	2	3	6	1	15
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
TOTAAL	15	80	71	51	90	3	310
Percentage	5%	26%	23%	16%	29%	1%	100%

De gemiddelde gewogen leeftijd op 1 oktober 2018 binnen onze stichting is ten opzichte van een jaar daarvoor gedaald van 41,08 jaar naar 39,68 jaar. Daarmee zitten we een fractie boven de geraamde landelijk gewogen gemiddelde leeftijd in het primair onderwijs van 39,62 jaar.

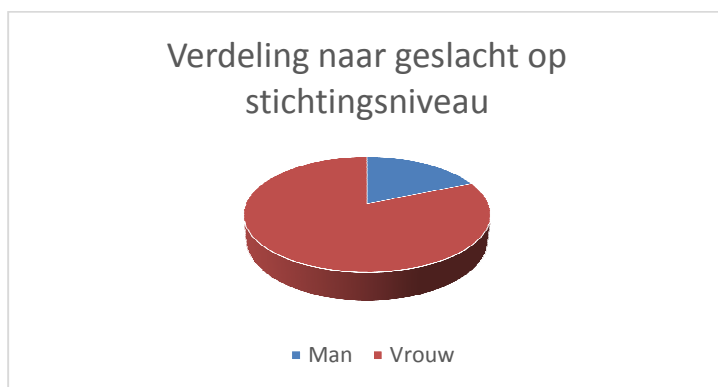
De personeelsopbouw binnen onze organisatie is niet evenwichtig. Bijna één derde van ons personeelsbestand is 55 jaar of ouder. Dit betekent dat we het komende decennium met een grote uitstroom als gevolg van natuurlijk verloop te maken gaan krijgen. Met het oplopende lerarentekort is het een grote uitdaging dit aangevuld te krijgen.

Personeelssterkte per functiegroep					
	OP L10	OP L11	OOP	Directie	Totaal
Het Bolwerk	16	4	5	1	26
De Tweemaster	18	3	6	3	30
De Dubbelburg	22	3	7	1	33
De Witte School	23	2	5	1	31
Klaverweide	19	5	4	1	29
De Regenboog	19	4	4	1	28
Daltonschool Hillegom	13	1	3	1	18
De Krulder	5	0	3	1	9
De Jutter	12	2	3	0	17
De Achtbaan	34	9	2	4	49
De Verrekijker	18	2	5	0	25
Bovenschools*	7	1	6	1	15
	=====	=====	=====	=====	=====
Totaal	206	36	53	15	310
Percentage	66%	12%	17%	5%	100%
* Inclusief bureaubezetting en vervangingspool					

Door de nieuwe CAO van 2018 zijn de oude CAO-afspraken over de functiemix komen te vervallen. Binnen de categorie leraren, die 78% uitmaakt van ons personeelsbestand is de verhouding L10 (voormalig LA) en L11 (voormalig LB) 85% : 15%.

Personeelssterkte per geslacht			
	Man	Vrouw	Totaal
Het Bolwerk	4	22	26
De Tweemaster	4	26	30
De Dubbelburg	5	28	33
De Witte School	6	25	31
Klaverweide	5	24	29
De Regenboog	5	23	28
Daltonschool Hillegom	3	15	18
De Krulder	2	7	9
De Jutter	4	13	17
De Achtbaan	13	36	49
De Verrekijker	2	23	25
Bovenschools*	5	10	15
	=====	=====	=====
Totaal	58	252	310
Percentage	19%	81%	100%

Zoals in heel Nederland bestaat ons personeelsbestand voor het overgrote deel uit vrouwen (81%) en zijn mannen ondervertegenwoordigd (19%).

Ziekteverzuim

Met ingang van 2018 zijn we uit het Vervangingsfonds gestapt en eigen risicodragers geworden voor ziekteverzuim. Onze ambitie was bij het uittreden een verzuimpercentage onder de 5%. Met een gemiddeld ziekteverzuimpercentage van 4,47% is dit gelukt en blijven we ook ruim onder het landelijk gemiddelde. Hiermee is het eerste jaar eigen risicodragerschap positief verlopen. Het uitgespaarde geld (verschil tussen premie Vervangingsfonds en feitelijk gerealiseerde vervangingskosten) wordt deels tijdelijk vastgezet in een bestemmingsreserve voor een mogelijke tegenvaller in de komende jaren. Een ander deel zal worden ingezet voor vitaliteitsbeleid. Over de exacte bedragen moeten we nog een beslissing nemen.

Onderstaande tabel geeft over 2018 het maandelijks verloop weer van het ziekteverzuim, onderverdeeld naar geslacht.

Ziekteverzuim 2018			
	man	vrouw	totaal
januari	4,03%	4,83%	4,68%
februari	2,72%	6,13%	5,50%
maart	5,24%	4,75%	4,84%
april	6,58%	4,73%	5,07%
mei	5,28%	3,93%	4,18%
juni	4,84%	5,27%	5,19%
juli	3,98%	4,42%	4,34%
augustus	3,30%	2,90%	2,98%
september	3,29%	3,42%	3,40%
oktober	4,81%	3,89%	4,06%
november	5,89%	4,48%	4,74%
december	6,14%	4,52%	4,81%
=====			
totaal	4,68%	4,42%	4,47%

7. ICT-beleid, privacy en AVG

In 2018 zijn we overgeschakeld naar het volledig werken in de cloud. We zijn overgestapt naar Cloudwise en het werken met Chromebooks. Om deze ontwikkeling te stimuleren, hebben we na een Europese aanbestedingsprocedure ruim 1.500 Chromebooks voor onze scholen aangeschaft. In 2019 willen we ons ICT-beleidsplan actualiseren.

Bij de onderwijskundige implementatie van ICT-toepassingen spelen de zogenaamde “kartrekkers” die per school zijn aangesteld een belangrijke rol. Diverse scholen werken met Snappet.

In 2018 hebben we met gebruikmaking van de aanpak van Kennisnet systematisch gewerkt aan Informatiebeveiligings- en Privacybeleid (IBP). We hebben een IBP beleidsplan vastgesteld en een privacyreglement. Daarnaast hebben we een plan van aanpak opgesteld om in het schooljaar 2018-2019 planmatig vorm te geven aan de implementatie van allerhande regelingen en protocollen ten aanzien van privacy, waarbij bewustwording onder het personeel van onze scholen een belangrijk aandachtspunt is. Op de website van de stichting en de websites van de scholen is een link opgenomen naar de relevante documenten over ons informatiebeveiligings – en privacybeleid, zodat dit ook voor ouders toegankelijk is.

In april 2019 hebben we een functionaris voor gegevensbescherming (FG) aangesteld, als intern toezichthouder op onze informatiebeveiliging.

8. Investeringsbeleid

De uitgangspunten voor het investeringsbeleid zijn de vastgestelde vervangingstermijnen en de in het strategisch beleidsplan geformuleerde doelstellingen.

Schooldirecteuren maken jaarlijks een investeringsbegroting voor de komende 4 jaar. Deze wordt goedgekeurd zolang de totale afschrijvingslasten binnen de begroting blijven. In 2018 is er in het kader van de kwaliteitsimpuls een grote investering gedaan in chromebooks van ongeveer € 400.000. Deze chromebooks zijn conform de wet en regelgeving via Europese aanbesteding aangekocht. Chromebooks worden in 4 jaar afgeschreven. Investerings in binnen- en buitenonderhoud lopen via de voorziening groot onderhoud. Investerings met betrekking tot 1^e inrichting of ander subsidieprojecten zoals muzieksubsidie worden in mindering gebracht op de subsidie.

In het verslagjaar is er totaal € 777.000 geïnvesteerd. Onderstaand overzicht geeft een beeld weer per investeringscategorie ten opzichte van de begroting.

	2018	begroot 2018	Vershil
	€	€	€
Meubilair	40.635	33.500	7.135
ICT	645.733	92.400	553.333
Leermiddelen	84.068	106.030	-21.962
Inventaris en apparatuur	11.914	600	11.314
	782.350	232.530	549.820

Het investeringsbedrag is hoger dan begroot omdat er in mei 2018 extra middelen zijn toegekend aan de scholen (kwaliteitsimpuls) vanwege onderbestedingen in het kalenderjaar 2017. Naast de chromebooks hebben scholen ook geïnvesteerd in extra laptopkarren, touchscreen, ipads, wifi en lesmateriaal en inrichting personeelsruimte.

Scholen hebben sinds oktober 2018 inzicht in alle investeringen van hun school via het begrotingsprogramma Cogix. De verwachting is dat alle scholen voor de volgende begrotingsronde in oktober 2019 deze investeringen hebben gecontroleerd op aanwezigheid.

9. Huisvestingsbeleid

In 2017 is het in 2014 opgestelde meerjaren onderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd voor de periode 2017-2031. Dit plan is opgesteld door een extern bureau en gebaseerd op een gebouwininspectie, landelijke normen en actuele marktprijzen. In de actualisatie zijn ook de kosten voor het buitenonderhoud opgenomen. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening onderhoud is gebaseerd op dit MJOP en is toereikend voor de financiering van het onderhoud aan de gebouwen. Het MJOP moet worden aangemerkt als een planningsinstrument en bevat informatie over de bouwkundige staat van een gebouw. Het biedt inzicht in de te verwachten kosten voor onderhoud of vervanging. Jaarlijks wordt echter kritisch beoordeeld of het geplande onderhoud daadwerkelijk moet worden uitgevoerd of nog kan worden uitgesteld, anderzijds komt het voor dat het noodzakelijk is onderhoud eerder uit te voeren. In 2019 zullen we een heel nieuw MJOP laten opstellen.

In dat nieuwe MJOP willen we uitdrukkelijk aandacht besteden aan de verduurzaming van onze schoolgebouwen. Gezien het klimaatakkoord, de ambities van verschillende gemeenten in hun integrale huisvestingsplannen, maar ook gezien het toenemende maatschappelijk appèl op beleidsmakers voor het nemen van duurzaamheidsmaatregelen, willen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en in samenwerking met de gemeenten bekijken wat met onze schoolgebouwen mogelijk is.

Doordat een aantal scholen is gehuisvest in een nieuw gebouw als onderdeel van een zogenaamde Brede School zijn deze gebouwen niet opgenomen in dit onderhoudsplan. Het onderhoud wordt dan bekostigd uit een jaarlijkse bijdrage aan de beheerstichting waarin de gebruikers vertegenwoordigd zijn. In deze beheerstichtingen wordt een voorziening onderhoud opgebouwd volgens een eigen MJOP. Dit geldt voor de Klaverweide (Brede School Boechorst), De Tweemaster (Brede School Nassaupark), de Achtbaan (Cluster) en voor de locatie Duyfrak van de Dubbelburg. Vanaf 2017 wordt voor Daltonschool Hillegom een dotatie voor groot onderhoud gedaan aan de Aloysiusstichting, die eigenaar is van De Brede School Hillegom, waarin de school is gehuisvest.

Voor De Krulder zijn plannen in vergaande staat van voorbereiding voor vervangende nieuwbouw. Daarbij zal de school samen met SBO-school De Windvang van de Aloysiusstichting, KOK Kinderopvang en Cardea Jeugdzorg opgaan in het nieuw te vormen IKC Katwijk. De verwachting is momenteel dat medio 2020 een start gemaakt zal worden met de bouw van het IKC en dat het nieuwe gebouw in de tweede helft van 2021 kan worden betrokken. Voor dit nieuw te ontwikkelen gebouw willen we samen met onze partners en de gemeente inzetten op een zo hoog mogelijke kwaliteit qua binnenklimaat en duurzaamheid met als ambitie een energie-neutraal gebouw.

10. Treasuryverslag

De Stichting handelt volgens de richtlijnen van de Regeling beleggen, lenen en derivaten 2016 (BL&D) zoals deze gelden sinds 1 juli 2016. Het treasurystatuut is geactualiseerd in mei 2017 en is gebaseerd op het model van de PO Raad. In het verslagjaar hebben er geen liquiditeitsproblemen voorgedaan. Er zijn geen leningen aangegaan en er hebben geen beleggingen plaatsgevonden.

OBODB maakt gebruik van schatkistbankieren. Er wordt getracht de financiële kosten te minimaliseren. In 2018 is een opzet gemaakt voor een liquiditeitsrapportage.

11. Financiële positie

1. Vermogensbeheer		signaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018
solvabiliteit 2	< 30%		59%	62%	61%	66%	71%	77%
2. Budgetbeheer		signaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018
rentabiliteit	< 10%		2,9%	-1,5%	-2,6%	1,7%	5,3%	5,2%
rentabiliteit (driejaarsgemiddelde)	< 0%				-0,4%	-0,8%	1,6%	4,1%
liquiditeit (current ratio)	< 0,75		1,5	1,8	1,6	1,9	2,5	3,1
3. Weerstandsvermogen		signaal	2013	2014	2015	2016	2017	2018
weerstandsvermogen	< 5%		17%	16%	12%	13%	18%	22%
4. Exploitatiekenngetallen		benchmark	2013	2014	2015	2016	2017	2018
rijksbijdragen / totale baten	93,3%		94,2%	93,8%	96,2%	96,6%	95,6%	96,0%
overige overheidsbijdragen / totale baten	2,9%		2,2%	1,9%	2,0%	2,0%	1,7%	1,5%
overige baten/ totale baten	3,7%		3,6%	4,4%	1,8%	1,3%	2,8%	2,5%
personele lasten/totale baten (max. 90%)	80,4%		81,2%	85,4%	83,7%	79,9%	75,9%	76,5%
totale baten/ rijksbijdragen	107,2%		106,1%	106,7%	104,0%	103,5%	104,6%	104,2%
totale lasten/ rijksbijdragen	106,1%		103,2%	108,4%	106,7%	101,7%	99,1%	98,8%
personele lasten/ rijksbijdragen (max. 95%)	86,2%		86,1%	91,1%	87,1%	82,7%	79,4%	79,7%
materiële lasten/ rijksbijdragen	19,9%		17,0%	17,3%	19,6%	19,0%	19,7%	19,1%
huisvestingsratio (max. 10%)	7,5%		7,4%	7,2%	9,6%	9,7%	10,3%	9,5%

Bovenstaand overzicht laat de financiële balanspositie zien. De landelijke benchmark is op basis van het jaar 2017. De solvabiliteit is de afgelopen jaren gestegen, evenals de liquiditeit en het weerstandsvermogen. De kengetallen laten zien dat OBODB boven de signaleringswaarde zit. De exploitatiekengetallen laten zien dat de gemeentelijke en overige bijdragen lager zijn dan het landelijk gemiddelde, evenals de personele lasten ten opzichte van de rijksbijdragen. De huisvestingslasten zijn hoger dan het landelijk gemiddelde.

12. Resultaat 2018 ten opzichte van resultaat 2017

Het boekjaar 2018 is afgesloten met een exploitatieresultaat van € 926.146 ten opzichte van een exploitatieresultaat over 2017 van € 883.544.

De belangrijkste reden voor het exploitatieoverschot in 2018 en 2017 is dat in beide jaren de inkomsten in sterke mate zijn beïnvloed door additionele baten vanuit de rijksoverheid. Daarnaast zijn door de strakke begrotingsdiscipline niet alle budgetten volledig ingezet, zoals bij de prestatiebox, de extra ondersteuningsmiddelen van het samenwerkingsverband, de extra middelen voor asielzoekerskinderen en de vervangingsmiddelen van de lerarenbeurs.

13. Resultaat 2018 ten opzichte van begroting 2018

Het positieve resultaat 2018 van € 926.146 is ten opzichte van een begroting van € 176.381 positief ca € 750.000 hoger uitgevallen. De afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting groter dan € 100.000 kunnen als volgt worden verklaard:

Het resultaat is gunstig beïnvloed door:		Bedragen	x € 1.000
Hogere rijksbijdragen			
Normatieve vergoedingen	Bijstelling CAO en referentiesystematiek 2017-2018	€	510
Normatieve vergoedingen	Bijstelling CAO en referentiesystematiek 2018-2019	€	402
Werkdrukmiddelen	Nieuwe regeling	€	200
Lerarenbeurs/zij-instroom	Niet begroot	€	104
Groeiregeling	Niet begroot	€	280
Overige baten			
Uitleen personeel	Vliegende brigade oa niet begroot	€	149
Personeelslasten			
Nascholing	Vrijval professionaliseringsbudget voorz.	€	133
Overige personeelskosten	o.a. Minder inzet prestatiebox	€	136

Het resultaat is ongunstig beïnvloed door:		Bedragen	x € 1.000
Personeelslasten			
Salariskosten	CAO verhoging, inzet werkdruk	€	979
Inhuur derden	Interim directie, extra zorg	€	116
Afschrijvingen			
Afschrijvingskosten	Investeringen kwaliteitsimpuls	€	44
Huisvestingskosten			
Dotatie voorziening onderhoud	Aangepast naar laatste begroting MJOP	€	86
Overige huisvestingskosten	Investeringen kwaliteitsimpuls	€	22
Leermiddelen, Inventaris en apparatuur			
ICT kosten	oa Migratie nieuwe ICT omgeving	€	60
Leermiddelen	te laag begroot/kwaliteitsimpuls	€	58

14. Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat bedraagt € 926.145. Na verwerking van de resultaatbestemming is het Eigen Vermogen als volgt opgebouwd:

Eigen vermogen	1-1-2018	Dotatie	Onttrekking	Mutatie	31-12-2018
<i>Algemene Reserve</i>	<i>2.156.012</i>	<i>1.019.314</i>		<i>292.340</i>	<i>3.467.666</i>
Reserve Tweemaster	71.850		-5.470		66.380
Reserve Achtbaan	33.868		-2.680		31.188
Reserve personele fricties	343.706	258.428	-332.014		270.120
Reserve wenkend perspectief	27.829			-27.829	-
Reserve Prestatiebox	234.151			-234.151	-
Reserve nulmeting	20.401		-9.650		10.751
Reserve Klaverweide	20.000				20.000
Reserve SWV extra ondersteuning	120.511	121.620	-123.404		118.727
Reserve Functiemix	30.360			-30.360	-
<i>Bestemde reserves</i>	<i>902.676</i>	<i>380.048</i>	<i>-473.218</i>	<i>-292.340</i>	<i>517.166</i>
Totaal eigen vermogen	3.058.688	1.399.362	-473.218	-	3.984.832

Voor een toelichting op de bestemmingsreserves verwijzen wij u naar de continuïteitsparagraaf. De bestemmingsreserves wenkend perspectief en functiemix hebben geen doel meer dus deze worden in 2018 toegevoegd aan de algemene reserve. De bestemmingsreserve prestatiebox is toegevoegd aan de algemene reserve omdat vanaf 2019 de besteding in hetzelfde jaar wordt ingezet als de vergoedingen door DUO worden beschikt. In het bestuursverslag wordt de besteding toegelicht in het hoofdstuk personeelsbeleid.

15. Continuïteitsparagraaf

De doelstellingen van stichting OBODB zijn in 2017 in een koersnotitie vastgesteld. Iedere school maakt jaarlijks een eigen jaarplan om deze doelstellingen te kunnen bereiken. Voor het behalen van deze doelstellingen is het belangrijk dat er periodiek afstemming plaatsvindt in een goede planning en control cyclus en dat er voldoende financiële middelen zijn. Op 27 november is de meerjarenbegroting goedgekeurd waarin deze doelstellingen zijn vertaald in financiële middelen. De afgelopen jaren worden onderwijsinstellingen geconfronteerd met extra toegekende middelen vanuit de overheid die aan het einde van het schooljaar worden toegekend. Dit heeft tot gevolg dat de reserves van scholen in het primair onderwijs de afgelopen jaren zijn gestegen.

Uitgangspunten en opmerkingen

De belangrijkste basis voor het bepalen van de inkomsten rijksbijdragen zijn de leerlingprognoses. Deze worden toegelicht verder in dit hoofdstuk op bladzijde 27. De volgende punten zijn niet in deze meerjarenbegroting meegenomen:

- Met ingang van het schooljaar 2019-2020 wordt de huidige gewichtenregeling vervangen door een nieuwe regeling. De scholen ontvangen op basis van een onderwijsscore een bedrag per leerling voor onderwijsachterstanden. Deze onderwijsscore wordt jaarlijks door het CBS vastgesteld.
- De extra werkdrukmiddelen toegekend met ingang van schooljaar 2019-2020
- De eventuele kosten van het sluiten van de vestiging Rijnsburg
- De gevolgen voor de Verrekijker van de regeling kinderpardon zijn nog niet bekend en dus ook niet verwerkt
- De bouw van IKC Katwijk
- Maatregelen klimaatkoord

Personeelsbezetting

Op basis van de leerlingprognose kan worden berekend hoeveel inkomsten er de komende jaren worden verwacht en op basis daarvan kan de personele inzet worden bepaald.

Tot en met het schooljaar 2019-2020 wordt de personele formatie die ingezet mag worden berekend op basis van de GPL. Hierin worden alleen de rechtspositionele verplichtingen meegenomen. Het verslagjaar 2019 wordt gezien als overgangsjaar waarin de formatie in geld zichtbaar wordt voor de scholen en ook alle inkomsten die personeel gerelateerd zijn. Alleen de personele inzet van de inkomsten die bekend zijn, is begroot. Bijvoorbeeld vervangingen lerarenbeurs zijn begroot tot en met schooljaar 2018-2019.

		2019	2020	2021	2022	2022
Directie	FTE	12,6	13,1	13,1	13,1	13,1
OP	FTE	165,9	162,9	160,5	160,2	159,9
OOP	FTE	22,6	22,2	21,6	21,2	21,2
Totaal	FTE	201,1	198,1	195,2	194,4	194,2

De loonkosten van ziektevervanging en vervanging overig verlof zijn hierin niet opgenomen.

Voor 1 school wordt t/m juli 2019 een directeur ingehuurd. Deze is opgenomen onder de personele lasten als inhuur derden. Er is nog geen rekening gehouden met de extra werkdrukmiddelen die ingezet kunnen worden met ingang van het nieuwe schooljaar 2019-2020. Tevens zijn de personen

die de komende jaren de pensioengerechtigde leeftijd bereiken meegenomen als formatie met hun huidige inschaling.

Exploitatierkening 2018 t/m 2022

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021	2022
Rijksvergoedingen	€ 17.057	€ 17.248	€ 17.156	€ 17.103	€ 17.227
Overige overheidsbijdragen	€ 270	€ 262	€ 262	€ 256	€ 254
Overige baten	€ 448	€ 249	€ 212	€ 207	€ 206
Totaal baten	€ 17.775	€ 17.759	€ 17.630	€ 17.565	€ 17.687
Personele lasten	€ 13.594	€ 14.588	€ 14.621	€ 14.584	€ 14.682
Afschrijvingen	€ 391	€ 447	€ 429	€ 417	€ 393
Huisvestingslasten	€ 1.606	€ 1.599	€ 1.578	€ 1.578	€ 1.605
Overige lasten	€ 1.258	€ 1.159	€ 1.152	€ 1.141	€ 1.140
Totaal lasten	€ 16.849	€ 17.794	€ 17.780	€ 17.719	€ 17.821
Financiële baten en lasten	€ 0	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal resultaat	€ 926	€ -35	€ -150	€ -154	€ -134

Het licht negatieve resultaat vanaf het jaar 2019 zal naar verwachting opgevangen worden door de jaarlijkse prijsbijstellingen van de rijksbekostiging. We zien immers al jaren dat de rijksbekostiging fors hoger uitvalt dan begroot. Eventuele tegenvallers in deze kunnen uit de algemene reserve van de stichting worden opgevangen.

De rijksbijdragen zijn berekend op basis van de leerlingprognoses volgens de opgave van de scholen. De bekostiging is op basis van de prijsstelling, gepubliceerd in de Staatscourant 53093. De nieuwe gewichtenregeling is nog niet verwerkt omdat deze nog niet bekend was. De personele lasten zullen de komende jaren stijgen door de nieuwe salarisschalen van de leerkrachten en omdat ze langer blijven doorwerken. Tevens wordt de inzet werkdrukmiddelen voor een heel jaar zichtbaar vanaf 2019 en de hogere inzet in het kader van de prestatieboxmiddelen (specialisten, beleidsmedewerker hoogbegaafdheid en intensivering OBO academie). De maatregelen die schoolbesturen vanuit het klimaatakkoord samen met de gemeenten moeten oppakken op het gebied van huisvesting zijn nog niet in deze begroting opgenomen.

Om de doelstellingen uit het koersplan te kunnen halen met behulp van moderne ICT-toepassingen zal het de komende jaren moeten blijken of het budget voor leermiddelen toereikend is.

Meerjarenbalans 2018 t/m 2022

Bedragen x € 1.000	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Materiële vaste activa	€ 2.060	€ 2.010	€ 1.843	€ 1.585	€ 1.677
Financiële vaste activa	€ 61	€ 40	€ 40	€ 40	€ 40
Totaal vaste activa	€ 2.121	€ 2.050	€ 1.883	€ 1.625	€ 1.717
Vorderingen	€ 1.118	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Liquide middelen	€ 4.389	€ 4.428	€ 4.617	€ 4.753	€ 4.180
Totaal vlottende activa	€ 5.507	€ 5.428	€ 5.617	€ 5.753	€ 5.180
Totaal activa	€ 7.628	€ 7.478	€ 7.500	€ 7.378	€ 6.897
Algemene reserve	€ 3.468	€ 3.450	€ 3.312	€ 3.168	€ 3.044
Bestemmingsreserve	€ 517	€ 500	€ 488	€ 478	€ 468
Eigen vermogen	€ 3.985	€ 3.950	€ 3.800	€ 3.646	€ 3.512
Voorzieningen	€ 1.831	€ 1.728	€ 1.900	€ 1.932	€ 1.585
Kortlopende schulden	€ 1.812	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800
Totaal passiva	€ 7.628	€ 7.478	€ 7.500	€ 7.378	€ 6.897

Materiële vaste activa

De investeringen zijn berekend op basis van de input door de scholen volgens onderstaand overzicht:

Investeringen	2019	2020	2021	2022	Totaal
Meubilair	€ 79.000	€ 45.000	€ 25.000	€ 10.000	€ 159.000
Inventaris en apparatuur	€ 13.000		€ 3.000		€ 16.000
Leermiddelen	€ 134.000	€ 147.000	€ 104.000	€ 21.000	€ 406.000
ICT	€ 169.000	€ 71.000	€ 27.000	€ 454.000	€ 721.000
Totaal	€ 395.000	€ 263.000	€ 159.000	€ 485.000	€ 1.302.000

De scholen hebben voor het eerst met het begrotingsprogramma Cogix de investeringsbegroting gemaakt. Omdat het een kort tijdsbestek was zouden de investeringen voor de jaren 2020 t/m 2022 in de komende meerjarenbegroting bijgesteld kunnen worden. De grote ICT investering in 2022 betreft de vervanging van de in 2018 gekochte chromebooks.

In de vastgestelde begroting d.d. 11 december 2018 was een balansprognose opgenomen 2018-2022. Op basis van de werkelijke cijfers 2018 zijn de balansposten materiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen, eigen vermogen en voorzieningen aangepast. De totale kasstroom is gelijk gebleven. Per onderdeel wordt een korte toelichting gegeven.

Financiële vaste activa

In 2019 zijn er inmiddels weer een aantal Snappet tablets ingeruild dus de borg is € 21.000 lager waardoor de financiële vaste activa momenteel op € 40k staat.

Vorderingen

De huisvestingsprojecten zijn vrijwel allemaal afgewikkeld dus het saldo van de vorderingen is met € 400.000 verlaagd.

Liquide middelen

Voor de verklaring van de mutatie in de liquide middelen verwijzen u naar het kasstroomoverzicht op bladzijde 41.

Geprognosticeerd verloop bestemmingsreserves

In de vastgestelde begroting is een geprognosticeerd verloopoverzicht van de bestemmingsreserves opgenomen. De actuele ontwikkelingen zoals hierboven beschreven houden direct verband met de ontwikkeling van de bestemmingsreserves. De ontwikkeling van de bestemmingsreserves wordt hieronder puntsgewijs beschreven, rekening houdend met de actuele ontwikkelingen.

Reserve Tweemaster

Deze reserve kent een jaarlijkse vrijval ter grootte van de afschrijvingslasten die verband houden met de investeringen voor de aanschaf van meubilair. De bestemmingsreserve neemt jaarlijks met circa € 5.500 af en zal rond het jaar 2030 nihil zijn.

Reserve Achtbaan

Uit deze reserve is ruim € 24.000 besteed aan investeringen in leermiddelen. De jaarlijkse afschrijvingslasten bedragen circa € 2.700 in 2018 en 2019. In de jaren daarna zijn de meeste leermiddelen afgeschreven. Er resteert dan nog een reserve van € 26.000. Dit is dan nog vrij te besteden aan de vervanging van leermiddelen.

Reserve personele fricties

Het streven is om de reserve personele fricties voldoende in stand te kunnen houden vanuit te ontvangen groeigelden om aan frictieverzoeken te kunnen blijven voldoen. Het aantal scholen dat aanspraak doet op het frictiefonds is sterk gedaald in 2019.

Reserve nulmeting

Deze reserve neemt jaarlijks af met de afschrijvingslasten die met deze reserve verband houden en dekt de afschrijvingslasten van de in 2007 geherwaardeerde activa. Deze reserve is ultimo 2022 vrijwel nihil.

Reserve Klaverweide

Deze reserve wordt aangewend voor de vervanging van investeringen die ten tijde van de nieuwbouw gesponsord zijn. De verwachting is dat deze reserve niet voor het jaar 2022 zal worden aangewend.

Reserve SWV extra ondersteuning

Deze nieuwe bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2018 € 118.727. Niet-bestede middelen worden aan deze reserve toegevoegd. Begin 2017 is het beleid rondom deze gelden vastgesteld en scholen zetten de gelden steeds beter in. De verwachting is dat deze reserve de komende jaren daalt naar nihil.

Voorzieningen

De jubileumgratificatie is in de meerjarenbegroting op een gelijk niveau gehouden. De onderhoudsvoorziening wordt jaarlijks gedoteerd met een vast bedrag. Op basis van de onderhoudsplannen die in 2017 zijn opgesteld worden er uitgaven begroot. In 2018 zijn de stelposten voorziening onderhoud van Boechorst (Klaverweide) van de kortlopende schulden van totaal € 200.000 overgeheveld naar de voorziening onderhoud.

Kortlopende schulden

Deze post betreft de schuld inzake pensioenpremie, loonheffing, reservering vakantietoeslag, crediteuren etc. De hoogte van deze post is in de meerjarenbegroting op een gelijk niveau gehouden.

Kengetallen

	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	Signalerings waarde
Financiële kengetallen						
Eigen vermogen	3.985	3.950	3.800	3.646	3.512	
Balans totaal	7.627	7.478	7.500	7.378	6.897	
Solvabiliteit (EV+voorz/balans totaal)	76%	76%	76%	76%	74%	<30%
Liquideiteit (vlottende activa/kortl schulden)	3,04	3,02	3,12	3,20	2,88	<0,75
Rentabiliteit (resultaat/totale baten)	5%	0%	-1%	-1%	-1%	0%
Weerstandvermogen (EV excl MVA/totale baten)	11%	11%	11%	12%	10%	<5%

Het financieel toezicht van het onderwijs ligt bij de onderwijsinspectie. Aan de hand van bovenstaande kengetallen, de continuïteitsparagraaf, de onderwijsopbrengsten of andere signalen kan de onderwijsinspectie bepalen of er een nader onderzoek moet plaatsvinden. In de staat van het onderwijs 2017 is gebleken dat de reserves de afgelopen twee jaar zijn gestegen. OBODB is van mening dat de middelen zoveel mogelijk naar de scholen moet gaan. Daarom is besloten om de komende jaren negatief te begroten om de reserves niet teveel op te laten lopen.

De solvabiliteit geeft weer of de instelling in staat is om op langere termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De onderwijsinspectie heeft als signaleringswaarde dat deze niet onder de 30% mag komen. Deze cijfers geven aan dat de solvabiliteit prima in orde is.

De liquiditeit geeft aan of OBODB in staat is om op korte termijn aan haar betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Deze is meer dan voldoende.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een instelling financiële tegenvallers kan opvangen. Deze is op een ruim voldoende niveau.

De gemiddelde rentabiliteit heeft voor de onderwijsinspectie een 0% als minimum. Deze cijfers geven aan dat OBODB de komende jaren extra middelen wil gaan inzetten om de reserves niet te hoog te laten oplopen.

Prognose leerlingaantallen 2018 t/m 2021

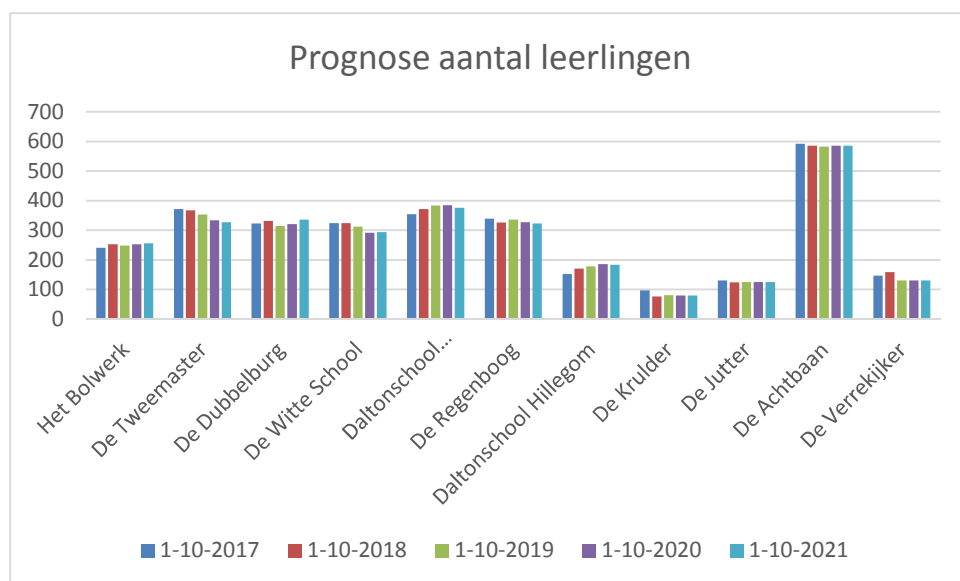
Bepalend voor de continuïteit van de stichting en de daaronder vallende scholen is het aantal leerlingen dat onze scholen bezoekt bij de formele 1 oktober tellingen, aangezien de rijks-bekostiging van deze aantallen afhankelijk is.

De prognose van de ontwikkeling van de leerlingaantallen is gebaseerd op de opgaven van de schooldirecties die tot stand zijn gekomen uit de gemeentelijke prognoses in combinatie met actuele ontwikkelingen.

In onderstaand overzicht zijn de geactualiseerde leerlingprognoses opgenomen, zoals vermeld in de meerjarenbegroting 2019-2022.

Ontwikkeling leerlingaantal

	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021
	<i>realisatie</i>		<i>prognose</i>	
Het Bolwerk	253	248	253	256
De Tweemaster	367	353	334	327
De Dubbelburg	332	346	362	386
De Witte School	324	312	292	294
Daltonschool Klaverweide	371	383	384	376
De Regenboog	326	336	327	323
Daltonschool Hillegom	171	178	186	183
De Krulder	76	81	80	80
De Jutter	124	125	125	125
De Achtbaan	586	582	586	586
De Verrekijker	159	130	130	130
	3.089	3.074	3.059	3.066
		-15	-15	7

Uit de geactualiseerde leerlingprognoses blijkt dat het totale leerlingaantal naar verwachting de komende jaren min of meer stabiel blijft tussen de 3.000 en 3.100. In verschillende gemeenten vindt de komende jaren nieuwbouw plaats waardoor de totale basispopulatie voor het primair onderwijs op regionaal niveau stabiel blijft.

Het marktaandeel regulier basisonderwijs van onze stichting in de regio Duin- en Bollenstreek is op 1 oktober 2018 gestegen van 18,9% naar 19,0%.

Kasstroomoverzicht 2019 t/m 2022

Kasstroomoverzicht				
Stand liquide middelen (bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Stand 1 januari	€ 4.389	€ 4.428	€ 4.617	€ 4.753
Stand 31 december	€ 4.428	€ 4.617	€ 4.753	€ 4.180
Mutatie liquide middelen	€ 39	€ 189	€ 136	-€ 573
Analyse kasstromen (bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten	€ -35	€ -150	€ -154	€ -134
Aanpassing voor:				
Afschrijvingen	€ 447	€ 429	€ 417	€ 393
Mutaties voorzieningen	€ -104	€ 173	€ 32	€ -347
Mutaties in vlottende middelen	€ 106	€ -	€ -	€ -
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ 414	€ 452	€ 295	€ -88
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	€ -395	€ -263	€ -159	€ -485
Investerings financiële vaste activa	€ 20	€ -	€ -	€ -
Totaal kasstroom investeringsactiviteiten	€ -375	€ -263	€ -159	€ -485
Mutatie liquide middelen	€ 39	€ 189	€ 136	-€ 573

Ontwikkeling personeelsbehoefte

Het bestuursformatieplan 2019-2023 is in april 2019 vastgesteld. Op basis van de huidige stand van zaken en de te verwachten toekomstige ontwikkelingen kan de werkgelegenheid voor het vaste personeel voor deze periode worden gegarandeerd.

Onderstaande tabel uit het bestuursformatieplan geeft de personele planning weer, gebaseerd op de bovengenoemde leerlingprognoses voor de komende jaren.

FPE budget per school	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Het Bolwerk	14,20	13,89	14,24	14,29
De Tweemaster	19,78	19,03	18,24	17,99
De Dubbelburg	18,72	18,13	18,44	19,09
De Witte School	18,84	18,27	17,47	17,90
Daltonschool Klaverweide	20,31	20,90	20,82	20,31
De Regenboog	18,07	18,43	18,08	18,11
Daltonschool Hillegom	10,37	10,77	11,07	11,12
De Krulder	6,84	6,83	6,81	6,82
De Jutter	7,44	7,55	7,57	7,69
De Achtbaan	32,04	31,67	32,11	32,19
De Verrekijker	16,25	14,36	14,36	14,36
Totaal	182,87	179,84	179,20	179,86

Door de sluiting van de vestiging Rijnsburg van De Dubbelburg zal het aantal leerlingen op stichtingsniveau de komende jaren iets dalen naar net boven de 3.000. Voor de langere termijn voorzien we op basis van de meerjaren prognoses die de gemeenten door het prognosebureau Pronexus hebben laten actualiseren een stabilisatie van ons leerlingenaantal rond de 3.000. Onzekere factor is de toekomst van De Verrekijker, onze school verbonden aan het Asielzoekerscentrum in Katwijk. Het onlangs bereikte politieke akkoord over de versoepeling van het kinderpardon kan grote gevolgen hebben voor deze school. Rond de 80% van de kinderen die De Verrekijker bezoeken, komt in aanmerking voor herbeoordeling van de asielaanvraag. De verwachting is, dat we in de eerste helft van het schooljaar 2019-2020 meer zicht gaan krijgen op de werkelijke gevolgen.

Omdat het aantal leerlingen bepalend is voor de rijksbekostiging, gaan we voor de komende jaren na een kleine terugval in het schooljaar 2020-2021 als gevolg van de sluiting van Rijnsburg, uit van een min of meer gelijkblijvend personeelsbudget, waarmee de huidige omvang van de personele formatie op stichtingsniveau nagenoeg constant zal blijven voor de komende vier jaar op basis van het nu geldende beleid. Door de tweede tranche in de toekenning van werkdrukverlichtingsmiddelen zal hier vermoedelijk gefaseerd nog extra formatieve ruimte bijkomen.

Mocht in het meest negatieve scenario De Verrekijker door gebrek aan leerlingen gesloten moeten worden, dan zal de personele behoefte op termijn structureel lager komen te liggen. Waar het voorheen noodzakelijk was maatregelen te nemen om te anticiperen op de risico's van eventuele overformatie, zijn we nu optimistisch over de herplaatsingsmogelijkheden van eventuele boventalligheid. Wat hier zeker bij helpt is dat bij terugloop van het aantal leerlingen nog altijd sprake is van een jaar "nabekostiging" op basis van de laatste 1 oktobertelling.

De gevolgen van de sluiting van Rijnsburg kunnen we het eerste jaar al moeiteloos opvangen. Wanneer we onverhoopt op enig moment De Verrekijker zullen moeten sluiten, zijn we ook in dat geval hoopvol over de herplaatsingsmogelijkheden, mede tegen de achtergrond van het oplopende tekort aan leerkrachten, de genoemde "nabekostiging", de tweede tranche werkdrukverlichtingsmiddelen en de omvang van ons naderende natuurlijk verloop. Immers vanaf 2021 zal het komende decennium jaarlijks alleen al gemiddeld ruim 6 fte natuurlijk verloop door pensionering plaatsvinden. Gezien het oplopende lerarentekort is het binden van eventuele boventalligheid noodzakelijk om op termijn onze personele behoefte te kunnen blijven invullen.

Werking intern beheersings- en controlesysteem

Stichting OBODB beschikt over een planning & control systeem waarin jaarlijks (in november) de begroting voor de komende 4 jaar wordt geactualiseerd. Vanaf het jaar 2017 heeft de Raad van Toezicht een auditcommissie ingesteld. De auditcommissie bespreekt in detail de financiële rapportages zoals begroting en jaarrekening met de controller van de stichting en rapporteert hierover aan de overige leden van de Raad van Toezicht.

Twee keer per jaar is er overleg met het Gemeentelijk Toezichtsorgaan waarin de begroting (december) en de jaarrekening (juni) worden goedgekeurd.

Zowel de begroting als de managementrapportage bevatten de exploitatiebegroting, de investeringsbegroting en geprognosticeerde financiële ratio's zoals liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen. De begroting komt tot stand in nauwe samenwerking tussen de controller, de schooldirecties en het stafbureau. Deze is gebaseerd op actuele ramingen van de voor de bekostiging relevante indicatoren (zoals leerlingaantallen). De begroting geeft de financiële vertaling van de door de bestuurder gemaakte beleidskeuzes.

In de meerjarenbegroting is ook een gedetailleerde analyse gemaakt van de geprognosticeerde vermogensopbouw over de begrotingsperiode. Hierbij wordt geanalyseerd in hoeverre het beschikbare vermogen moet worden besteed aan de financiering van vaste activa en voorzieningen, oftewel de bedrijfsvoering (transactiefunctie) en gereserveerd moet blijven voor niet-beheersbare en onvoorzienbare risico's (bufferfunctie). Het verschil tussen het vermogen en de genoemde functies is de beschikbare financiële ruimte. Uit deze analyse blijkt dat de financiële ruimte over de begrotingsperiode 2019-2022 voldoende is.

De basis van de organisatie, in termen van de planning en control cyclus, grip op de interne (administratieve) processen, het actualiseren van beleidsdocumenten en het daarbij behorende professionele handelen is op orde.

Stichting OBODB beschikt over een governance structuur waarbinnen de belangrijkste onderwerpen op het gebied van onderwijs, personeel, huisvesting en financiën worden besproken met alle schooldirecteuren, de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad, de Raad van Toezicht en het Gemeentelijk Toezichtsorgaan. Elke afzonderlijke schoolleiding legt daarnaast ook verantwoording af aan de school eigen medezeggenschapsraad. De vergaderplanning met deze geledingen is geborgd in de planning- & control cyclus.

Verantwoording Raad van Toezicht Stichting OBODB 2018

De Raad van Toezicht (RvT) van de Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek (Stichting OBODB) houdt onafhankelijk toezicht op de stichting en haar directeur-bestuurder.

Tot de taken van de RvT behoren onder andere:

- Werkgeverschap richting de directeur-bestuurder;
- Overleg met de directeur-bestuurder over de algemene gang van zaken binnen de Stichting OBODB;
- Goedkeuring van de begroting en de jaarrekening van de Stichting OBODB;
- Goedkeuring strategische beleidsplannen van de Stichting OBODB;
- Goedkeuring van een statutenwijziging van de Stichting OBODB;
- Overleg met de Gemeenschappelijke Medezeggenschap Raad (GMR), de schoolleiders, het bestuursbureau en het GTO.

De RvT heeft een drietal vaste commissies: de auditcommissie, de remuneratiecommissie en de commissie onderwijskwaliteit.

De samenstelling van de RvT in 2018 wordt in de onderstaande tabel weergegeven.

Voorletters en achternaam	Functie, deelname commissies	Neven-functies	Datum benoeming	Aanvang functie zittingstermijn	Datum aftreden
Dhr. R. Grillis	Voorzitter; remuneratiecommissie en commissie onderwijskwaliteit	geen	08-2-2011	08-02-2011 (2)	31-12-18 (definitief)
Dhr. mr. A.J. Bakker	Vicevoorzitter / secretaris; remuneratiecommissie	geen	08-02-2011	08-02-2011 (2)	31-12-18 (definitief)
Mevr. dr. E.C. Sijstermans-Bergijk	Lid; commissie onderwijskwaliteit	geen	08-02-2011	08-02-2011 (2)	01-04-18 (definitief)
Mevr. drs. W. van Ingen	Lid; voorzitter auditcommissie	geen	16-12-2015	01-01-2016 (1)	31-12-19 (herbenoembaar)
Dhr. drs. T.	Lid; auditcommissie	geen	16-12-	01-01-2016 (1)	31-12-19

Verplancke			2015		(herbenoembaar)
Dhr. Ouko Beuving	Lid; commissie onderwijskwaliteit	geen	01-10-2018	01-10-2018 (1)	01-10-22 (herbenoembaar)

Leden van de RvT worden benoemd voor een termijn van 4 jaar. Een herbenoeming voor een termijn van 4 jaar behoort tot de mogelijkheden. Er zijn maximaal 2 zittingstermijnen.

Voor een verantwoording van de beloning van de directeur-bestuurder en de RvT wordt verwezen naar pagina 55 en 56 van het jaarverslag.

Naast de persoonlijke honorering heeft de Raad van Toezicht een budget voor professionalisering, verzekering, lidmaatschap van haar belangenvereniging, externe expertise en overige zaken. Dit budget bedraagt maximaal 5.000 euro per jaar.

Werkzaamheden van de Raad van Toezicht

De RvT heeft in het verslagjaar vijf reguliere vergaderingen met de directeur-bestuurder gehouden. Deze bijeenkomsten werden voorafgegaan door besloten vergaderingen van de RvT. De voorzitter en de directeur-bestuurder hielden voor elke reguliere vergadering van de RvT een vooroverleg. Tijdens iedere reguliere vergadering heeft de RvT zowel de actuele ontwikkelingen binnen de Stichting, als externe ontwikkelingen besproken. De RvT heeft zich uitvoerig laten informeren over de oordelen van de onderwijsinspectie, huisvestingzaken, personele aangelegenheden, ontwikkelingen in de regio en andere zaken die van belang zijn voor het aanbieden van kwalitatief hoogwaardig openbaar onderwijs.

In de vergadering van 30 november 2018 heeft de RvT de meerjarenbegroting 2019-2022 goedgekeurd.

De RvT heeft in het verslagjaar in juni en december vergaderd met het gemeentelijk toezichtsgaan (GTO). Het GTO heeft op 12 juni 2018 het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 goedgekeurd en op 11 december 2018 is de meerjarenbegroting 2019 – 2022 goedgekeurd.

De RvT blijft op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de Stichting door overleg met diverse geledingen. Tijdens het verslagjaar is tweemaal gesproken met de GMR. Daarnaast is er gesproken met de schooldirecteuren en het stafbureau van de Stichting. Bij deze besprekingen is de bestuurder niet aanwezig geweest.

Tot slot heeft de RvT in haar geheel een nascholing *good governance* gevolgd en heeft een lid de cursus proactief toezichthouden bij de VTOI afgerond. Daarnaast houdt de RvT zich op de hoogte van wat er speelt door informatie van o.a. de PO-raad, VOS/ABB, de onderwijsinspectie, de onderwijsraad, het ministerie van OCW en haar belangenvereniging de VTOI.

De auditcommissie

De auditcommissie heeft samen met de controller en de directeur-bestuurder het proces rond de jaarrekening 2018 en de begroting 2019-2022 doorlopen. In divers overleg is gedetailleerd gekeken naar de financieel-administratieve gang van zaken en gerapporteerd aan de RvT ter voorbereiding op goedkeuring.

De auditcommissie heeft de bevindingen van de accountant met betrekking tot de jaarrekening 2018 apart met hem besproken.

Benoemingsadviescommissie (BAC)

In verband met het einde van de 2de zittingstermijn van 2 leden van de Raad van Toezicht heeft de RvT een BAC ingesteld voor het werven van 2 nieuwe leden. De BAC bestond uit leden van de RvT en de GMR (oudergeleding) met de directeur-bestuurder als adviserend lid. De RvT is verheugd dat de BAC twee goede kandidaten heeft weten te werven, die met goedkeuring van de GMR zijn voorgedragen aan het GTO. Het GTO heeft dhr. Beuving benoemd per 1 oktober 2018 en mevrouw van Abswoude-Bax trad per 1 januari 2019 officieel toe tot de RvT. De RvT heeft tevens besloten dat dhr. Beuving vanaf 2019 het voorzitterschap van de raad in zal vullen.

Werkgeverschap

De RvT heeft m.b.t. het functioneren van de bestuurder gesprekken gevoerd met de GMR, het directeursberaad en het bestuursbureau. De bevindingen werden door de voorzitter aan de bestuurder teruggekoppeld. In juli 2018 heeft een functioneringsgesprek plaatsgevonden tussen de remuneratiecommissie en de directeur-bestuurder.

Onderwijskwaliteit

De RvT krijgt twee keer per jaar een toelichting op de toetsresultaten van de verschillende scholen om zo een vinger aan de pols te houden met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs. Ook neemt zij kennis van eventuele onderzoeken door de onderwijsinspectie. De commissie onderwijskwaliteit is dieper op deze materie ingegaan in een apart overleg met de belangrijkste betrokkene binnen de stichting.

Na kennisneming van het accountantsverslag en een toelichting van de auditcommissie heeft de RvT, in haar vergadering van 28 mei 2019 het jaarverslag, inclusief de jaarrekening over 2018 goedgekeurd. De jaarrekening is met zorg en toewijding samengesteld en geeft een goede weergave van de financiële positie van de Stichting. De Stichting is financieel kerngezond. De RvT realiseert zich dat er voor het tweede jaar op rij sprake is van een groot positief resultaat. De totstandkoming hiervan is echter goed verklaarbaar. In zoverre voorzieningen en reserves te hoog zouden worden binnen de Stichting worden er plannen gemaakt om deze in de toekomst af te bouwen en ten goede te laten komen aan het openbaar onderwijs in onze regio.

Voor meer informatie en diverse documenten van de RvT, waaronder het reglement van de RvT, kunt u kijken op onze webpagina <https://www.obodb.nl/organisatie/raad-van-toezicht-1>.

De RvT dankt iedereen binnen de Stichting en externe partijen waar mee samengewerkt is, voor de geleverde inspanningen en de bereikte resultaten over het verslagjaar 2018.

Noordwijk, 28 mei 2019

Namens de Raad van Toezicht van de Stichting OBODB,

O. Beuving, voorzitter

Belangrijkste risico's en onzekerheden

In de meerjarenbegroting zijn de thans bekende risico's voor zover mogelijk verwerkt. Dit is alleen mogelijk als het zeer waarschijnlijk is dat dit risico zich voordoet en wanneer de financiële gevolgen op een betrouwbare manier kunnen worden gekwantificeerd. Uiteraard zijn er ook risico's die zich wel kunnen voordoen, maar die niet aan deze voorwaarden voldoen. Iedere onderneming, en dus ook een schoolbestuur, loopt deze risico's.

In het onderwijs hebben deze risico's te maken met leiderschap en management (kwaliteit, beleid, financiën), personeel (samenstelling en tevredenheid), leerlingen (aantal en tevredenheid), opbrengsten (eind- en tussenresultaten), tevredenheid van ouders en andere belanghebbenden en de kwaliteit van het onderwijsleerproces.

Uit de analyse van de financiële positie blijkt dat Stichting OBODB over voldoende vermogen en liquide middelen beschikt om de financiële gevolgen van deze risico's het hoofd te bieden. Het buffervermogen en de solvabiliteits- en liquiditeitspositie zijn voldoende.

Naast deze algemene risico's is ook een aantal specifieke risico's te noemen die, wanneer zij zich voordoen, mogelijk grote financiële consequenties kunnen hebben. De belangrijkste hiervan zijn:

Terugloop aantal leerlingen

De ontwikkeling van het aantal leerlingen is van cruciaal belang voor onze bedrijfsvoering.

Wanneer het aantal leerlingen daalt, heeft dat consequenties voor onze bedrijfsvoering.

Er kunnen verschillende redenen zijn voor een leerlingendaling, samenhangend met de hierboven genoemde algemene risico's ten aanzien van kwaliteit en klanttevredenheid.

Middels ons cyclische kwaliteitsbeleid en systematische tevredenheidsonderzoeken proberen wij dergelijke risico's tot een minimum te beperken.

Terugloop van leerlingen kan ook het gevolg zijn van demografische ontwikkelingen. In de afgelopen jaren (2012-2017) is ook onze regio daardoor getroffen, hetgeen toen heeft geleid tot een terugloop van ons leerlingenaantal met 11% in vijf jaar.

Door het economisch gunstig tijdstip waarin we nu verkeren, zien we dat de meeste gemeenten uitgestelde nieuwbouwprojecten hebben opgepakt, waardoor de krimp van het aantal leerlingen op regionaal niveau tot stilstand is gekomen.

In 2017 hebben alle gemeenten door het bureau Pronexus hun leerlingprognoses laten actualiseren. Hieruit blijkt dat de vergrijzing en de ontgroening de komende jaren worden gecompenseerd door een toename van het aantal huishoudens in nieuwbouwprojecten. Hierdoor blijft de totale basispopulatie voor het primair onderwijs op regionaal niveau min of meer stabiel rond de 15.000 leerlingen. Met ons over de jaren stabiel gebleken deelnamepercentage van ruim 20% betekent dit dat wij voor de komende jaren uit kunnen gaan van stabilisatie rond de 3.000 leerlingen. Tussen de verschillende gemeenten, maar ook tussen de verschillende scholen zijn wel fluctuaties te zien, maar op stichtingsniveau houden we op basis van de recente ontwikkelingen rekening met een stabilisatie.

CAO-ontwikkelingen

Nadat het jaar 2017 in belangrijke mate in het teken heeft gestaan van landelijke acties van het PO-front, een samenwerkingsverband van werkgevers en werknemers in het onderwijs, voor verlaging van de werkdruk en verhoging van de salarissen, resulterend in toezeggingen in het regeerakkoord van het nieuwe kabinet, zijn in 2018 daadwerkelijk extra middelen beschikbaar gekomen voor een forse salarisverhoging en het verminderen van de werkdruk.

In 2018 is een nieuwe CAO afgesloten die vooral een forse salarisverhoging laat zien voor de leraren. Deze CAO heeft een looptijd tot 1 maart 2019. Vanaf die datum zou een nieuwe CAO afgesloten moeten worden, waarbij ook meer aandacht zal zijn voor de positie van directieleden en onderwijsondersteunend personeel. Eind februari 2019 hebben de onderhandelingspartners laten weten hier meer tijd voor nodig te hebben.

Het is op dit moment nog erg onduidelijk wat de financiële effecten van de nieuwe CAO zullen zijn, al verwachten we niet dat de impact qua omvang vergelijkbaar zal zijn met die van 2018.

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

Door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, waarbij voor de komende jaren een fors lerarentekort dreigt, zal het nog een uitdaging worden om over voldoende gekwalificeerd personeel te blijven beschikken. Het beleid zal dus meer gericht gaan worden op het binden van het zittende personeel en het werven van nieuwe leerkrachten voor de toekomst.

De continuïteit van het onderwijs staat door het dreigende lerarentekort onder druk.

Met alle geleidingen voeren we het gesprek over het ontwikkelen van mogelijke alternatieve scenario's voor als we niet meer over voldoende gekwalificeerd personeel kunnen beschikken.

Participatiewet en banenafspraken

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Doel is een beter perspectief op een reguliere baan voor mensen met een arbeidsbeperking en zoveel mogelijk mensen die meedoen in de samenleving. Op basis van deze wet is een banenafpraak gemaakt voor de sector onderwijs, die erop neerkomt dat wij in 2023 voor 3,4% van onze totale betrekkingsomvang extra banen moeten hebben gecreëerd voor de doelgroep. Dat komt ongeveer neer op 6 arbeidsplaatsen van 25,5 uur in 2023, geleidelijk met 0,34 % per jaar op te bouwen in de voorliggende 10 jaar.

Wanneer we als bestuur niet aan ons deel van de banenafpraak voldoen, krijgen wij per niet vervulde arbeidsplaats van 25,5 uur een heffing opgelegd van € 5.000,- per jaar. Vanaf 1 januari 2018 geldt de zogenaamde quotumheffing, die erop neerkomt dat je een heffing betaalt over het niet gerealiseerde deel van de banenafpraak. Voor 1 januari 2018 is het quotum bepaald op 1,93% van het aantal verloonde uren op 1 januari 2018. Werkgevers die op die datum niet aan het quotumpercentage voldoen, worden daar in 2019 over geïnformeerd, maar er wordt nog geen heffing opgelegd.

Vanaf 2020 wordt vervolgens de heffing van € 5.000,- per arbeidsplaats van 25,5 uur in rekening gebracht over het niet gerealiseerde deel van het quotum op 1 januari 2019. Op dit moment hebben we binnen de stichting twee arbeidsplaatsen in het kader van de banenafpraak gerealiseerd. De komende jaren zullen we dit dus nog moeten uitbreiden om aan ons deel van de banenafpraak te voldoen. Wanneer ons dat niet lukt, kunnen we een heffing van om en nabij de € 20.000 tegemoet zien. Om aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te voldoen en om een heffing te voorkomen zullen we alert moeten blijven op het creëren van deze arbeidsplaatsen waar mogelijk. We zullen dit zeker meenemen als kans bij de uitbreiding van de middelen voor werkdrukverlichting.

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Op 1 januari 2020 is de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) van kracht. Als gevolg hiervan verliezen medewerkers in het openbaar onderwijs de ambtenarenstatus en gaan over van het ambtenarenrecht naar het burgerlijk recht. Hierdoor wordt in rechtspositie het verschil in status tussen openbaar en bijzonder onderwijs opgeheven. Als gevolg van deze wet zullen andere regels gaan gelden, zoals de invoering van de arbeidsovereenkomst in plaats van de éézijdige aanstelling, het ketenbeding gaat ook voor het openbaar onderwijs gelden en ook het openbaar onderwijs zal transitievergoedingen moeten verstrekken bij ontslag. Daarnaast veranderen er nog een aantal zaken die wij ook moeten doorvoeren in ons personeelsbeleid. Het jaar 2019 zullen we de consequenties van die wet verder uitwerken, zodat we er op 1 januari 2020 klaar voor zijn. Mogelijk zullen we een voorziening moeten treffen voor eventuele toekomstige transitievergoedingen bij ontslag.

Jaarrekening 2018

16. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJ 660).

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen vervaardigings- of verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen en ontvangen investeringsbijdragen (netto-methode). Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op economische levensduur waarbij de afschrijving start in de maand van aanschaf. De afschrijving loopt door tot de restwaarde 0 is. Activering vindt plaats voor investeringen vanaf € 500 met een economische levensduur van meer dan 1 jaar.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

- ICT:
 - o Chromebooks 4 jaar
 - o Bekabeling 10 jaar
 - o Digiborden 10 jaar
 - o Beamers 5 jaar
 - o Hardware: 5 jaar
 - o Overige: 5 jaar
- Meubilair 18 jaar
- OLP 9 jaar
- OLP-licenties 4 jaar
- Inventaris en apparatuur 5-10 jaar
- Verbouwingen 10 jaar
- Gebouwen en terreinen nieuwbouw 30-40 jaar

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde op balansdatum.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van de Stichting.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Voorziening onderhoud

De voorziening wordt opgenomen tegen de nominale waarde en dient ter egalisatie van de jaarlijkse onderhoudskosten. Met ingang van 1 januari 2015 is ook het buitenonderhoud in de voorziening opgenomen. De dotatie komt ten laste van de exploitatierekening. De onderhoudskosten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof wordt opgenomen tegen de nominale waarde en dient ter dekking van opgebouwde rechten voor spaarverlof. De voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de opgebouwde rechten van de personen die sparen voor spaarverlof. De dotatie komt ten laste van de exploitatierekening. De onttrekkingen worden direct ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening jubileumgratificatie

De dotatie aan de voorziening jubilea geschiedt aan het eind van het jaar. De grondslag voor de hoogte van de voorziening betreft een berekening op basis van het personeel per balansdatum met het PO Raad-model. Deze is geactualiseerd in 2016 in verband met verhoging van de pensioenleeftijd van 62 naar 67 jaar. De voorziening wordt contant gemaakt met een rekenrente van 1,0%.

Voorziening professionalisering schoolleiders

In de CAO (vanaf schooljaar 2016-2017) is geregeld dat iedere schoolleider jaarlijks een budget heeft van € 3.000 voor professionalisering en dit budget mag drie jaar worden gespaard. De professionaliseringskosten worden direct ten laste van deze voorziening gebracht. De werkelijke uitgaven worden uit de voorziening onttrokken.

Waardering van resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen OCW

Onder de (rijks)bijdragen OCW worden de vergoedingen voor personele en exploitatiekosten opgenomen. De (rijks)bijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar.

Personele lasten

De Stichting heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Stichting.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Naar de stand van 31 december 2018 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97% (bron: website www.abp.nl). De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

17. Balans (na resultaatverdeling)

		31-12-2018	31-12-2017
		EUR	EUR
Activa			
Vaste activa			
1.2	Materiële vaste activa	2.060.444	1.669.130
1.3	Financiële vaste activa	60.675	116.025
Totaal vaste activa		2.121.119	1.785.155
Vlottende activa			
1.5	Vorderingen	1.116.843	1.648.606
1.7	Liquide middelen	4.388.583	2.961.847
Totaal vlottende activa		5.505.426	4.610.453
Totaal activa		7.626.545	6.395.608

		31-12-2018	31-12-2017
		EUR	EUR
Passiva			
2.1	Eigen Vermogen	3.984.833	3.058.688
2.4	Voorzieningen	1.831.056	1.483.791
2.6	Kortlopende schulden	1.810.656	1.853.129
Totaal passiva		7.626.545	6.395.608

18. Staat van baten en lasten

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	17.057.499	15.532.976	15.890.605
3.2 Ov. Overheidsbijdragen en -subsidies	270.434	260.742	277.344
3.5 Overige baten	447.566	232.130	460.085
Totaal baten	17.775.499	16.025.848	16.628.034
Lasten			
4.1 Personeelslasten	13.594.344	12.829.018	12.612.830
4.2 Afschrijvingen	391.036	347.464	355.483
4.3 Huisvestingslasten	1.606.364	1.570.853	1.619.172
4.4 Overige lasten	1.257.677	1.102.132	1.157.007
Totaal lasten	16.849.421	15.849.467	15.744.492
Saldo baten en lasten	926.078	176.381	883.542
5 Financiële baten en lasten	67	-	2
Totaal resultaat	926.145	176.381	883.544

19. Kasstroomoverzicht

	2018 EUR	2017 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	926.078	883.542
Aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat:		
Afschrijvingen	391.036	332.389
Resultaat desinvesteringen	-	-/- 39.228
Mutaties voorzieningen	+/+ 347.265	+/+ 267.341
<i>Totaal van aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat</i>	<i>1.664.379</i>	<i>1.444.044</i>
Verandering in werkkapitaal		
Vorderingen	+/+ 531.763	-/- 76.425
Schulden	-/- 42.473	+/+ 123.045
<i>Totaal van verandering in werkkapitaal</i>	<i>489.290</i>	<i>46.620</i>
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.153.669	1.490.664
Ontvangen rente	67	2
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	+/+ 2.153.736	+/+ 1.490.666
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	-/- 782.350	-/- 316.101
Investeringen in financiële vaste activa	+/+ 55.350	-/- 20.670
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	+/+ 62.321
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-/- 727.000	-/- 274.450
Toename liquide middelen	1.426.736	1.216.216

20. Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

	1.2.1	1.2.2.1	1.2.2.2	1.2.2.3	1.2.2.4	Totaal
	Gebouwen en terreinen	Meubilair	Inventaris en apparatuur	OLP	ICT	Materiële vaste activa
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Aanschafprijs 1-1-2018	196.714	1.155.288	229.891	1.323.724	1.200.659	4.106.276
Afschrijving cumulatief 1-1-2018	103.230	600.582	124.381	784.748	824.205	2.437.146
Boekwaarde 1-1-2018	93.484	554.706	105.510	538.976	376.454	1.669.130
Investerings 2018	0	40.635	11.914	84.068	645.733	782.350
Desinvesteringen 2018						0
Afschrijving op desinvesteringen						0
Afschrijvingen 2018	3.841	59.445	20.183	123.533	184.034	391.036
Aanschafprijs 31-12-2018	196.714	1.195.923	241.805	1.407.792	1.846.392	4.888.626
Afschrijving cumulatief 31-12-2018	107.071	660.027	144.564	908.281	1.008.239	2.828.182
Boekwaarde 31-12-2018	89.643	535.896	97.241	499.511	838.153	2.060.444

Financiële vaste activa

	1-1-2018	Investe ringen	Desinves teringen	31-12-2018
	EUR	EUR	EUR	EUR
1.3 Financiële vaste activa				
1.3.1 Borg Snappet	106.650		55.350	51.300
1.3.2 Borgsom huur	9.375	-		9.375
				-
1.3 Totaal financiële vaste activa	116.025	-	55.350	60.675

Vorderingen

	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	20.415	55.498
1.5.1 OCW	783.747	813.019
1.5.2 Overige overheden	101.369	554.185
1.5.6 Overige vorderingen	83.269	127.567
1.5.7 Overlopende activa	128.043	98.337
Totaal vorderingen	1.116.843	1.648.606
<i>Uitsplitsing</i>		
1.5.6 Gemeente Hillegom	-	-
1.5.6 Gemeente Katwijk	51.951	179.930
1.5.6 Gemeente Lisse	14.811	16.119
1.5.6 Gemeente Noordwijk	33.189	1.172
1.5.6 Gemeente Teylingen	-	351.647
1.5.6 Vorderingen inzake schades	1.418	5.317
Totaal overige overheden	101.369	554.185

1.5.7.1 Vorderingen beheerstichtingen	47.649	18.363
1.5.7.2 Vervangingsfonds	-	38.118
1.5.7.3 Overige	35.620	71.086
Overige vorderingen	83.269	127.567
<i>Uitsplitsing</i>		
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	128.043	98.337
Overlopende activa	128.043	98.337

De vordering op OCW onder punt 1.5.1 betreft het saldo van de vordering uit hoofde van het betaalritmeverschil van de personele lumpsum, prestatiebox en vordering nieuwkomers/maatwerk.

De vorderingen onder punt 1.5.6 zijn grotendeels in 2018 ontvangen.

Liquide middelen

	31-12-2018 EUR	31-12-2017 EUR
1.7 Liquide middelen		
1.7.2 Kasmiddelen	187	1.156
1.7.1 Bankrekeningen	81.886	84.755
1.7.1 Schatkistbankieren	4.306.510	2.875.936
Totaal liquide middelen	4.388.583	2.961.847

De liquide middelen staan op de balansdatum ter vrije beschikking.

Eigen vermogen

	Stand 1-1-2018 EUR	Dotatie 2018 EUR	Onttrekking 2018 EUR	Mutatie	Stand 31-12-2018 EUR
2.1 Eigen Vermogen					
2.1.1 Algemene reserve	2.156.012	1.019.315		292.340	3.467.667
2.1.3 Reserve Tweemaster	71.850		5.470		66.380
2.1.3 Reserve Achtbaan	33.868		2.680		31.188
2.1.3 Reserve personele fricties	343.706	258.428	332.014		270.120
2.1.3 Reserve wenkend perspectief	27.829			-27.829	0
2.1.3 Reserve prestatiebox	234.151			-234.151	0
2.1.3 Reserve nulmeting	20.401		9.650		10.751
2.1.3 Reserve klaverweide	20.000				20.000
2.1.3 Reserve SWV zware zorg	120.511	121.620	123.404		118.727
2.1.3 Functiemix	30.360			-30.360	0
2.1.3 Bestemde reserves	902.676	380.048	473.218	-292.340	517.166
Eigen Vermogen	3.058.688	1.399.363	473.218	0	3.984.833

Voorzieningen

	Stand 1-1-2018	Dotaties	Vrijval	Onttrek- kingen	Stand 31-12-2018	Kortlopend deel	1 tot 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.4 Voorzieningen								
2.4.3 Spaarverlof	74.473			14.650	59.823	11.000	48.823	
2.4.3 Jubileumgratificatie	160.000	23.509	9.000	23.509	151.000	20.000	55.000	76.000
2.4.3 Professionalisering schoolleiders	161.226	38.500	116.561	42.632	40.533	13.000	27.533	
2.4.1 Groot onderhoud	1.088.092	570.400		78.792	1.579.700	368.000	240.000	971.700
Voorzieningen	1.483.791	632.409	125.561	159.583	1.831.056	412.000	371.356	1.047.700

In de dotatie groot onderhoud is een bedrag opgenomen van € 150.000 die in de jaarrekening 2017 gepresenteerd was onder 2.6.8 kortlopende schulden. Dit betreft de dotatie aan de onderhoudsvoorziening van de Brede School Boechorst (Klaverweide). In 2018 is besloten dat de scholen zelf een voorziening gaan vormen voor het deel wat de school in gebruik heeft.

Kortlopende schulden

	31-12-2018 EUR	31-12-2017 EUR
2.6 Kortlopende schulden		
2.6.3 Crediteuren	175.566	179.609
2.6.6 Belastingen en premies sociale verzekeringen	615.910	609.429
2.6.7 Schulden ter zake van pensioenen	232.941	145.195
2.6.8 Overige kortlopende schulden	210.187	370.195
2.6.9 Overlopende passiva	576.052	548.701
Totaal kortlopende schulden	1.810.656	1.853.129
<i>Uitsplitsing</i>		
2.6.6 Loonheffing	511.574	489.046
2.6.6 Premies sociale verzekeringen	104.336	120.383
Belastingen en premies sociale verzekeringen	615.910	609.429
2.6.8 Netto lonen	1.668	6.470
2.6.8 Overige	208.519	363.725
Overige kortlopende schulden	210.187	370.195
2.6.9 Vooruit ontvangen subsidies	56.530	68.467
2.6.9 Vakantiegeld	417.572	395.876
2.6.9 Accountants- en administratiekosten	11.518	10.587
2.6.9 Lerarenbeurs	56.962	43.140
2.6.9 1e inrichting	15.531	12.583
2.6.9 Overige	17.939	18.048
Overlopende passiva	576.052	548.701

21. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

	Periode	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1- 5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Totaal
Huurcontract Bonnikenplein	1-1-2018 tm 31-12- 2026	€ 37.500	€ 150.000	€ 75.000	€ 262.500
Energie	1-1-2018 tm 1-1- 2021	€ 70.489	€ 140.978		€ 211.467
Multifunctionals	1-6-2018 tm 31-5- 2023	€ 9.949	€ 51.166		€ 61.115

Duurzame inzetbaarheid

Met medewerkers wordt op schoolniveau de besteding van de duurzame inzetbaarheidsuren besproken conform art. 8A.3 CAO PO. Medewerkers die de leeftijd van 57 bereiken ontvangen een brief over het bijzonder budget voor oudere werknemers conform art. 8A.7 CAO PO. Medewerkers die hun duurzame inzetbaarheidsuren willen sparen, geven dit aan op een speciaal formulier. Ultimo 2018 is de hoeveelheid werknemers en het aantal uren waarvoor gespaard wordt van geringe omvang. Om deze reden wordt geen voorziening gevormd.

Vordering gemeente Katwijk

De gemeente Katwijk heeft bij Stichting OBODB een claim neergelegd van € 89.709 inzake gemiste opbrengsten in verband met een dispuut over een terugkoopregeling van de tijdelijke lokalen van OBS de Dubbelburg aan de Torenvlietslaan door de leverancier. Stichting OBODB heeft hierop een andere zienswijze en is met de gemeente in overleg om tot een oplossing te komen. De gemeente Katwijk heeft de incasso van deze claim vanwege de gevoerde gesprekken stilgelegd.

Voorwaardelijke verplichtingen

Er zijn geen voorwaardelijke verplichtingen.

22. Toelichting op de staat van baten en lasten

Rijksbijdragen

	2018 EUR	Begroting 2018 EUR	2017 EUR
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	15.801.688	14.421.214	14.646.554
3.1.2 Overige subsidies OCW	814.811	686.384	766.858
3.1.2 Doorbetaling SWV	441.000	425.378	477.193
Rijksbijdragen	17.057.499	15.532.976	15.890.605

De rijksbijdrage OCW (3.1.1) betreft de reguliere personele en materiële exploitatievergoedingen, personeel en arbeidsmarktbeleid, werkdrukmiddelen en groeiregeling.

De post overige subsidies OCW (3.1.2) betreft de prestatie box, asielzoekers, zij-instroom en studieverlof.

Overige overheidsbijdragen

	2018 EUR	Begroting 2018 EUR	2017 EUR
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
3.2.1 Personele vergoeding gemeente	109.772	104.647	110.081
3.2.2 Huisvestingsvergoeding gemeente	154.128	150.700	162.088
3.2.2 Overige gemeentelijke vergoedingen	6.534	5.396	5.174
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	270.434	260.742	277.344

De post personele bijdragen (3.2.1) betreft vakleerkrachten gym en onderwijsbegeleiding.

Overige baten

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
3.5 Overige baten			
3.5.1 Verhuur/medegebruik	125.316	105.270	98.203
3.5.2 Detachering personeel	149.009	-	141.435
3.5.5 Ouderbijdragen	95.928	76.860	103.759
3.5.6 Overige	77.313	50.000	116.688
Totaal overige baten	447.566	232.130	460.085

Lasten

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	13.158.122	12.178.857	12.602.355
4.1.2 Overige personeelslasten	528.981	750.161	647.532
4.1.3 Af: uitkeringen	92.759	100.000	637.057
Totaal personeelslasten	13.594.344	12.829.018	12.612.830
<i>Uitsplitsing</i>			
4.1.1.1 Bruto lonen en salarissen	9.988.219		9.291.917
4.1.1.2 Premie vervangingsfonds	18.195		401.995
4.1.1.3 Premie participatiefonds	461.827		333.420
4.1.1.4 Sociale lasten	1.303.721		1.334.465
4.1.1.5 Pensioenpremies	1.386.160		1.240.558
Lonen en salarissen	13.158.122	-	12.602.355
4.1.2.1 Dot. Pers. Voorzieningen	14.510	-	33.269
4.1.2.2 Payrolling	-	-	31.346
4.1.2.3 Schoolbegeleidingsdienst	66.003	100.000	88.588
4.1.2.4 Personele inhuur overig	191.234	105.700	162.994
4.1.2.3 Bedrijfsgezondheidszorg	58.563	74.500	74.402
4.1.2.6 Scholingskosten	84.506	244.035	178.520
4.1.2.7 Overig	114.165	225.926	78.413
Overige personeelslasten	528.981	750.161	647.532

Afschrijvingen

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
4.2 Afschrijvingen			
4.2.5 Schoolmeubilair	59.445	58.563	59.510
4.2.5 Inventaris en apparatuur	20.183	17.226	23.680
4.2.5 Onderwijsleerpakket	123.533	126.190	122.754
4.2.5 ICT	184.034	139.700	145.698
4.2.5 Verbouwingen	3.841	5.785	3.841
Totaal afschrijvingen	391.036	347.464	355.483

Huisvestingslasten

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	206.646	214.600	225.524
4.3.2 Dotatie groot onderhoud	420.400	284.520	314.000
4.3.3 Klachten en jaarlijkse onderhoud	76.212	111.823	101.502
4.3.4 Energie en water	203.873	230.875	219.384
4.3.5 Schoonmaakkosten	382.791	382.725	388.770
4.3.6 Heffingen	20.682	17.560	18.345
4.3.7 Bewaking/beveiliging	46.811	31.750	35.742
4.3.8 Bijdrage beheerstichtingen	221.764	292.000	258.082
4.3.9 Overige	27.185	5.000	57.823
Totaal huisvestingslasten	1.606.364	1.570.853	1.619.172

De huur van de Verrekijker wordt vergoed door de Gemeente. De baten zijn opgenomen onder 3.2.2 Huisvestingsvergoeding gemeente.

Overige lasten

	2018 EUR	Begroting 2018 EUR	2017 EUR
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	380.094	415.987	417.283
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	224.737	164.500	166.211
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	442.552	376.700	392.561
4.4.4 Overige schoolgebonden kosten	210.293	144.945	180.952
Totaal overige lasten	1.257.676	1.102.132	1.157.007
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.1 Administratiekantoor	221.148	233.000	166.346
4.4.1 Adviseurskosten	12.313	22.500	93.605
4.4.1 Accountantskosten	16.600	15.600	16.946
4.4.1 Vergoedingen Raad van Toezicht	13.847	17.000	17.130
4.4.1 Contributies	49.484	34.150	31.679
4.4.1 Telefoonkosten	13.595	14.250	13.279
4.4.1 Verzekeringen	10.024	14.000	10.299
4.4.1 PR & marketing	13.821	14.500	22.440
4.4.1 Kantoorkosten	6.209	7.650	7.069
4.4.1 Overige lasten	23.053	43.337	38.490
Administratie- en beheerslasten	380.094	415.987	417.283
4.4.1.1 Overige werkzaamheden			1.821
4.4.1.1 Onderzoek jaarrekening	16.600	15.600	15.124
Accountantskosten	16.600	15.600	16.945

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
4.4 Vervolg lasten			
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.2 ICT kosten	33.666	24.250	26.031
4.4.2 ICT licenties	185.224	136.000	129.087
4.4.2 Klein inventaris	5.846	4.250	11.093
4.4.2 Totaal inventaris en apparatuur	224.736	164.500	166.211
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.3 Leermiddelen	288.248	229.800	251.360
4.4.3 Snappet licenties	53.270	49.700	39.069
4.4.3 Kopieerkosten/papier	81.798	76.750	84.260
4.4.3 Kosten testen en toetsen	19.236	20.450	17.871
4.4.3 Totaal leer- en hulpmiddelen	442.552	376.700	392.560
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.4 Culturele vorming	55.102	21.300	32.491
4.4.4 Schoolreizen en excursies	28.326	7.500	24.223
4.4.4 Mediatheek	8.942	10.200	10.627
4.4.4 Sportdagen	2.866	2.650	2.250
4.4.4 Kosten TSO	74.161	71.845	73.324
4.4.4 Abonnementen/tijdschriften	16.991	10.700	15.663
4.4.4 Kosten internet	23.905	20.750	22.030
4.4.4 Overige kosten	-		344
Totaal overige schoolgebonden kosten	210.293	144.945	180.952

	2018	Begroting 2018	2017
	EUR	EUR	EUR
5.1 Financiële baten			
5.1 Rentebaten	67	-	2
Totaal Fin. Baten en lasten	67	-	2

23. Voorstel bestemming resultaat 2018

De jaarrekening 2017 sluit met een positief saldo van € 926.145 Voorgesteld wordt van dit resultaat te bestemmen als volgt:

Algemene reserve	€ 1.019.315
Reserve Tweemaster	€ -5.470
Reserve Achtbaan	€ -2.680
Reserve personele fricties	€ -73.586
Reserve nulmeting	€ -9.650
Reserve SWV zware zorg	€ -1.784
Totaal bestemmingsreserve	€ -93.170
Totaal resultaat	€ 926.145

24. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich in de periode van het opmaken van de jaarrekening geen feiten voorgedaan die als "gebeurtenis na balansdatum" zijn te kwalificeren.

25. Model E: Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen.

26. Model F: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-VERANTWOORDING 2018 Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin en Bollenstreek

Per 1 januari 2013 is de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende schoolbestuur zijnde regelgeving: de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, het door BZK opgestelde Controleprotocol WNT en de bijbehorende Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren. Het WNT-maximum voor het onderwijs is gebaseerd op grond van een klasse indeling op basis van complexiteitspunten voor verschillende criteria.

Het bezoldigingsmaximum is voor Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin en Bollenstreek €133.000 en valt onder klasse C. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2018 voor de eerste 12 kalendermaanden aan afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 1 (vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking)

Leidinggevende topfunctionarissen	P. Went	
	2018	2017
<i>Bedragen x € 1</i>		
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Duur dienstverband	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband in 2016 (in fte)	0,9	0,9
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning	€92.757	€90.690
Belastbare onkostenvergoedingen	€420	€420
Beloningen betaalbaar op termijn	€14.595	€14.195
Totaal bezoldiging	€107.772	€105.305
Toepasselijk WNT-maximum	€119.700	€116.100

Nevenfuncties:

- Voorzitter van het bestuur van het Samenwerkingsverband PO Duin- en Bollenstreek (passend onderwijs). Dit is een onbezoldigde functie
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VOO) Facilitair (de uitvoeringsorganisatie van de commerciële dienstverlening van de VOO). Dit is een onbezoldigde functie.

Vermelding toezichthouders (lid van het hoogste toezichthoudende orgaan)

Toe­zichthou­den­de top­functio­na­ris­sen	R. Grillis		A.J. Bakker	
<i>Bedragen x € 1</i>	2018	2017	2018	2017
Duur dienstverband	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31-12	1/1-31/12
Functiegegevens	Voorzitter		Vice-voorzitter	
Bezoldiging				
Beloning	€4.500	€5.989	€3.000	€3.124
Belastbare onkostenvergoedingen	€0	€0	€0	€0
Beloningen betaalbaar op termijn	€0	€0	€0	€0
Totaal bezoldiging	€4.500	€5.989	€3.000	€3.124
Toepasselijk WNT-maximum	€19.950	€19.350	€13.300	€12.900

Toe­zichthou­den­de top­functio­na­ris­sen	T. Verplancke		W. van Ingen	
<i>Bedragen x € 1</i>	2018	2017	2018	2017
Duur dienstverband	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Functiegegevens	Lid		Lid	
Bezoldiging				
Beloning	€3.000	€3.000	€3.000	€3.000
Belastbare onkostenvergoedingen	€0	€0	€0	€0
Beloningen betaalbaar op termijn	€0	€0	€0	€0
Totaal bezoldiging	€3.000	€3.000	€3.000	€3.000
Toepasselijk WNT-maximum	€13.300	€12.900	€13.300	€12.900

Toe­zichthou­den­de top­functio­na­ris­sen	E.C. Bergijk		O. Beuving	
<i>Bedragen x € 1</i>	2018	2017	2018	2017
Duur dienstverband	1/1-31/3	1/1-31/12	1/10-31/12	nvt
Functiegegevens	Lid		Lid	
Bezoldiging				
Beloning	€0	€3.000	€750	nvt
Belastbare onkostenvergoedingen	€0	€0	€0	nvt
Beloningen betaalbaar op termijn	€0	€0	€0	nvt
Totaal bezoldiging	€0	€3.000	€750	nvt
Toepasselijk WNT-maximum	€3.280	€12.900	€3.353	€12.900

27. Bijlage G-1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag Toewijzing EUR	Ontvangen t/m vorig verslagjaar EUR	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar EUR	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Saldo ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond j/n
G1	Subsidies zonder verrekeningsclausule										
Lerarenbeurs	852302-01	05YE	20-9-2017	€ 13.907	€ 13.907	€ 5.795	€ 8.112	€ 8.112		€ 0	nee
Lerarenbeurs	852307-01	06CA	20-9-2017	€ 10.883	€ 10.883	€ 4.534	€ 6.349	€ 6.349		€ 0	nee
Lerarenbeurs	852643-01	09DT	20-9-2017	€ 10.883	€ 10.883	€ 4.534	€ 6.349	€ 6.349		€ 0	nee
Lerarenbeurs	853486-01	18FG	20-9-2017	€ 24.186	€ 24.186	€ 10.079	€ 14.107	€ 14.107		€ 0	nee
Lerarenbeurs	853611-01	22JR	20-9-2017	€ 10.317	€ 10.317	€ 4.299	€ 6.018	€ 6.018		€ 0	nee
Lerarenbeurs	853563-01	22LO	20-9-2017	€ 3.779	€ 3.779	€ 1.575	€ 2.204	€ 2.204		€ 0	nee
Lerarenbeurs	928005-01	05YE	21-9-2018	€ 24.186			€ 24.186	€ 10.078		€ 14.109	nee
Lerarenbeurs	928792-01	06CA	21-9-2018	€ 9.674			€ 9.674	€ 4.031		€ 5.643	nee
Lerarenbeurs	928448-01	09DT	21-9-2018	€ 12.093			€ 12.093	€ 5.039		€ 7.054	nee
Lerarenbeurs	929097-01	18FG	21-9-2018	€ 24.186			€ 24.186	€ 10.078		€ 14.109	nee
Lerarenbeurs	928975-01	22JR	21-9-2018	€ 19.991			€ 19.991	€ 8.330		€ 11.661	nee
Lerarenbeurs	928992-01	22LO	21-9-2018	€ 7.520			€ 7.520	€ 3.133		€ 4.387	nee
Zij-instroom				€ 20.000	€ 20.000	0	0	€ 20.000	€ 20.000	€ 0	ja
Totaal					€ 93.955	€ 30.815	€ 43.140	€ 117.650	€ 103.827	€ 0	€ 56.963

28. Ondertekening

Dhr. P.W.P.M. Went

Directeur-Bestuurder Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek

Noordwijk, 29 mei 2019

Gegevens over de rechtspersoon

Naam	Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek
Adres	Bonnikesplein 24
Telefoon	071-8200040
Emailadres	dieuwerke.vanderhorst@obodb.nl
Internet	www.obodb.nl
Bestuursnummer	41362
Brinnummer	
Contactpersoon	Dieuwerke van der Horst

Aan de raad van toezicht en het college van bestuur van
Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek
Bonnikeplein 24
2201 XA NOORDWIJK

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek te Noordwijk gecontroleerd.

Ons oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid

Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten, met uitzondering van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid', rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid

Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek is een schoonmaakcontract aangegaan. De geschatte waarde van de leveringen uit hoofde van dit contract bedraagt circa € 950.000 inclusief btw (uitgaande van een contractduur van vier jaar). Gelet op de geschatte waarde van dit contract, dienen de leveringen uit hoofde van dit contract Europees te worden aanbesteed. Omdat het contract niet tot stand gekomen is middels een Europese aanbestedingsprocedure, zijn de leveringen uit hoofde van dit contract als onrechtmatig aangemerkt.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 29 mei 2019

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

Was getekend

De heer C. Rabe
Registeraccountant